

AARHUS
KOMMUNE

aaen
engineerin

Visionsplan for Byrum og forbindelser på Aarhus Ø

Rådmændenes forord

Visionsplanen er planen for "Livet mellem husene", der samler Aarhus Ø og Aarhus Lystbådehavn med et helhedsorienteret blik. Det er en strategisk plan, der sætter retning for forbindelser og byrum med placering af aktiviteter, byrumsarkitektur og oplevelsen af forskellige atmosfærer i bydelen. Det er planen for menneskers forskelligeartede liv i området, der forener den nye bydel med Aarhus Lystbådehavn, de mange beboere og dem med arbejdspladser sammen med alle de aktive i foreningslivet. Hertil kommer de mange nye bylivsdestinationer og det aktive vandsportsmiljø, der til stadighed tiltrækker flere besøgende.

De to magistratsafdelinger Teknik og Miljø og Kultur og Borgerservice har i fællesskab udarbejdet Visionsplanen i forlængelse af en byrådsbeslutning i oktober 2021 om en plan for et samlet promenadeforløb fra Den Permanente til Lystbådehavnen og Aarhus Ø, samt sikring af faciliteter og aktive og rekreative arealer til folke- og foreningslivets udfoldelse.

Som første skridt i arbejdet har de to Magistratsafdelinger i fællesskab gennemført en omfattende inddragelsesproces samt udarbejdet "Stedsanalyse af Aarhus Ø". Det kom der mange ideer, ønsker og visioner ud af som visionsplanen følger op på.

Som et direkte svar på nogle af ideerne fra inddragelsen om bedre adgang til vandet, flere rekreative muligheder og bedre forbindelser er et væsentligt element i Visionsplanen forslag om at etablere en ny promenade, med en bynær strand og et rekreativt forløb fra Aarhus Lystbådehavn til Den Permanente Badeanstalt. Samtidig fastholder visionsplanen vigtigheden af at bevare områdets maritime stemning og styrke foreningerne og give dem plads.

Visionsplan for byrum og forbindelser skal give mulighed for i endnu højere grad at udvikle Aarhus Ø som en sammenhængende destination, hvor alle føler sig velkomne, livet leves, fritiden dyrkes og som knytter Aarhus Øs lokale miljøer sammen gennem promenade, forbindelser, aktiviteter og muligheder for ophold.

Nicolai Bang, Rådmand for Teknik og Miljø

Rabih Azad-Ahmad Rådmand for Kultur og Borgerservice

Kolofon

Visionsplan for byrum og forbindelser på Aarhus Ø er udgivet af:

Aarhus Kommune, Teknik og Miljø og Kultur og Borgerservice

Udarbejdet i samarbejde med:

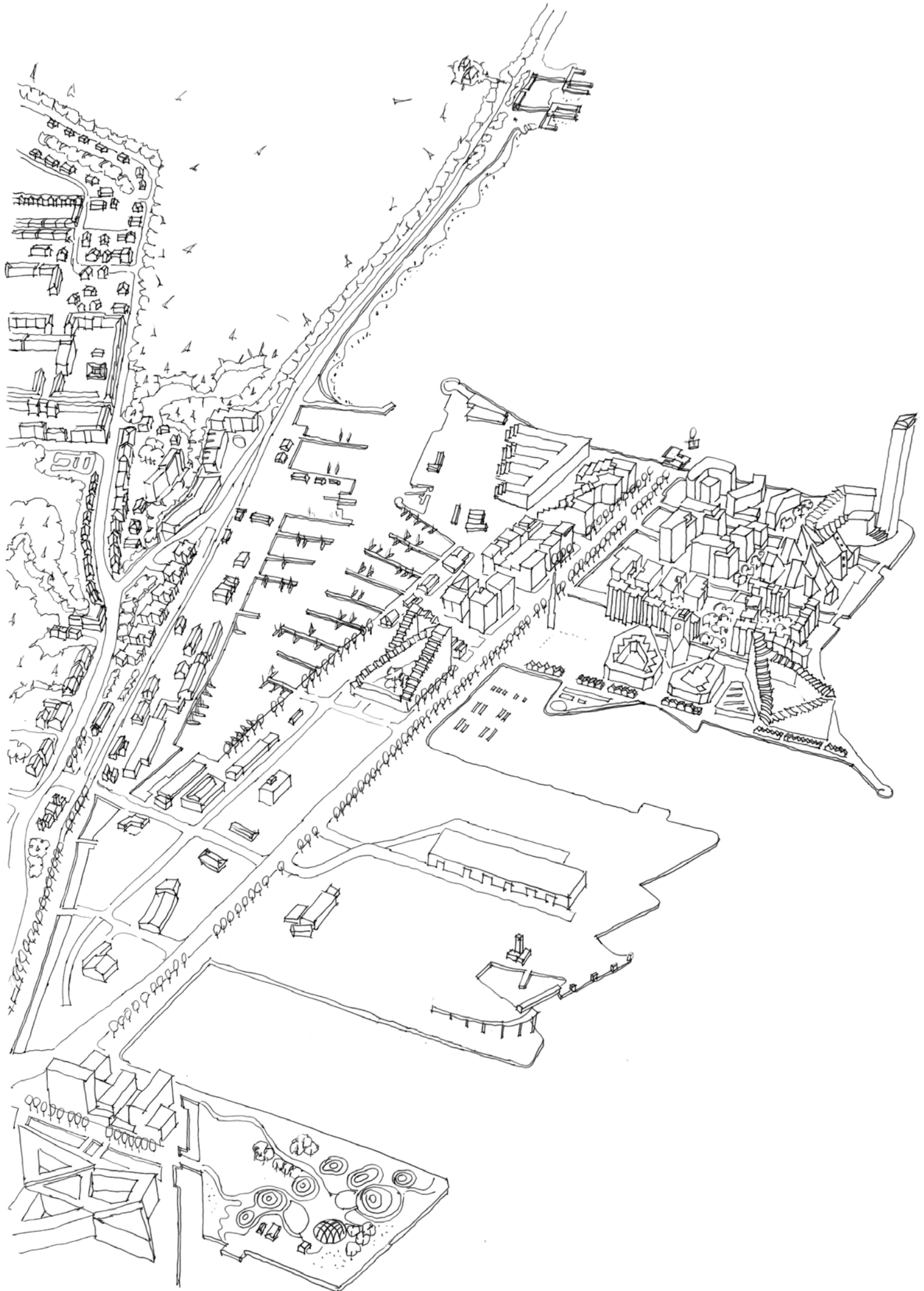
og
aaen
engineering

Kontakt:
TEKNIK OG MILJØ
Plan og Byggeri

Illustrationer og fotos er, hvor andet ikke er oplyst, udarbejdet af SLA, Aaen Engineering og Aarhus Kommune

Indhold

Forord	3
Introduktion til Byrum og forbindelser på Aarhus Ø	7
Kapitlet giver en overordnet indføring i arbejdet forud for Visionsplanen, øvrig planlægning og Aarhus Ø som sted.	
Udviklingsmål og strategier	15
Kapitlet beskriver de langsigtede udviklingsmål og tilhørende strategier	
De næste skridt	53
Kapitlet peger på nogle første og konkrete skridt der kan føre visionen ud i livet.	

Den Permanente

Aarhus Lystbådehavn

Pier 4

Bassin 7

Indre Aarhus Ø

Pier 3

Bassin 5

Pier 2

Resume

Visionsplanen omfatter det vi i dag kender som Aarhus Lystbådehavn, Aarhus Ø sammen med strækningen fra Aarhus Lystbådehavn op til Den Permanente Badeanstalt og Pier 2 med parken.

Aarhus Ø er under stadig udvikling, og denne visionsplan for byrum og forbindelser udstikker de overordnede og strategiske rammer for områdets offentligt tilgængelige arealer – livet mellem husene, hvad er de overordnede principper for udformning og indretning og hvilken stemning skal der være? Visionen har mennesket i centrum, hvor byrum og forbindelser gør Aarhus Ø endnu mere attraktiv og understøtter et blandet byliv fyldt med oplevelser, muligheder og liv.

Aarhus Kommune ved Teknik og Miljø og Kultur og Borgerservice, har i fællesskab gennemført en række omfattende inddragelsesprocesser og på baggrund heraf udarbejdet "Stedsanalyse af Aarhus Ø" og siden visionsplanen, der er grundlaget for de to forvaltningers videre arbejde med området. I den bredtfaavnende inddragelsesproces, deltog rigtig mange fra foreningslivet, fællesrådet, beboere og mange andre interesserede borgere engageret.

Visionsplanen indeholder seks udviklingsmål, som er:

- Det maritime,
- Fællesskaber,
- Livet ved vandet,
- Det grønne,
- Fysiske sammenhænge
- Rum til mennesker.

Til hvert udviklingsmål er der knyttet en række strategier, der beskriver handlinger til at opnå målene. I forlængelse heraf er der beskrevet nogle konkrete indsatser, hvoraf nogle vil kunne sættes i gang indenfor kort tid, hvis den fornødne finansiering kan findes. For alle indsatser bliver der lagt op til at etablere en bred inddragelse.

De vigtigste indsatser:

- Risskov Promenaden - ny forbindelse til Den Permanente.
- Dagmar Petersens Gade, fra kajkant til husfacaderne som ét sammenhængende byrum.
- Bernhardt Jensens Boulevard, som hovedakse med kollektiv trafik og som centralt grønt gaderum, der opleves urbant og grønt.
- Fiskerivej, med mange modsatrettede ønsker til brugen af området, kan der findes bedre løsninger?
- Mastekranpladsen: Er det muligt at skabe et byrum, som er en del af den sammenhængende promenade, der samtidig opfylder de funktionelle krav til kranområdet?

Kanalen langs Bernhardt Jensens Boulevard - Foto: Ib Sørensen

En bydel ved vandet

Går du i gaderne på Aarhus Ø er det tydeligt at, her er der kommet by til på de gamle havnearealer. Hele bystrukturen føles markant anderledes end de andre kvarterer i Aarhus, for her er vand til alle sider og høj himmel. Øen fæstner sig hos aarhusianerne som en destination for oplevelser med vandet - en saltvandsindsprøjtning med karakter.

Stemning på Aarhus Lystbådehavn

Byrummene omkring Aarhus Lystbådehavn er brogede, charmerende og intime. Den autentiske stemning tiltrækker besøgende fra hele Aarhus, som har bådeplads, handler ved fiskehandlerne og eller besøger restauranterne langs vandet. Andre slapper af med en langsom gåtur mellem træskibene. Sejlere, roere, dykkere og alle de andre fritidsfolk mødes og bevæger sig ud på vandet. På kajen rigges til, tages både op og drikkes kaffe med udsigt til det maritime liv. Unge studerende padler mod horisonten på deres SUP og i en solplet langs promenaden har en lille familie slået sig ned med kaffe og brød fra markedshallen.

Levende hverdag på Aarhus Ø

Hver morgen strømmer mennesker til og fra Øen. Der er mange arbejdspladser, og naturligvis mange beboere, der dagligt går, cykler og kører ud i morgenmylderet. Alt imens slentrer lokale hundeejere roligt afsted. Beboerne på Aarhus Ø nyder det aktive liv, hvor morgenbad, roning og løbeture i skoven er en del af hverdagen. Det er en aktiv bydel med mange højintensive aktiviteter og mange gæster, men der findes også steder til meditativ ro. Besøgende i Pakhusets bageri traver en tur med barnevognen langs promenaden. På en stille formiddag er blikket mod Mols

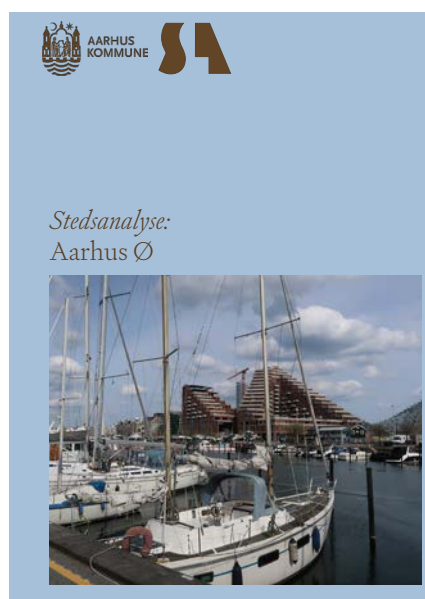
Bjergerne over bugten en betagende attraktion i sig selv. Senere på dagen er der mere livligt langs promenaden, hvor skatere indtager kanterne og småbørnsfamilier mødes på de små legepladser rundt om i kvarteret.

De lokale havaktiviteter spænder vidt i karakter. I vandet langs Jette Tikjøbs Plads træner en gruppe triatleter i havsvømmebanen, ved Bassin 7 afprøves det første hop på kabelbanen og i havnebadet mødes lokale entusiaster i tøfler og badekåbe til et friskt dyp. Bassin 7 er kendt og elsket i hele byen for sin livlige og kreative stemning. Det er både Bugtpromenaden med det store udsyn og det intime, smalle strøg langs de stråttækte pavilloner og rækken af badehuse, der er yndede udflugtsmål.

Sjæl og historie lever videre på Pier 3

Pier 3 skal udvikles til ny by i nær fremtid. Det skal være et blåt og grønt bykvarter med en helt særlig nærhed og kontakt til vandet. Oplevelsen af en maritim bydel med sundhed og bevægelse vil være fællesnævner i udviklingen af rammerne omkring det fremtidige hverdagsliv og levende byliv.

Pier 3, området ved den tidligere færgehavn, har flere gode steder med potentialer som attraktive byrum. Der er en tiltrækningskraft ved den industrielle havnekulturarv og især den lille havn ved Lodstårnet har et åbenlyst potentiale som en unik rekreativ destination i det kommende kvarter. Kajen mod Bassin 7, den takkede kant mod bassin 8 og den lange sydvendte kaj mod Bassin 5, er alle kanter med hver sin særlige karakter og med potentiale for tæt forbindelse til vandet. Her vil blive udviklet byrum for det levende og mangfoldige hverdags- og byliv.

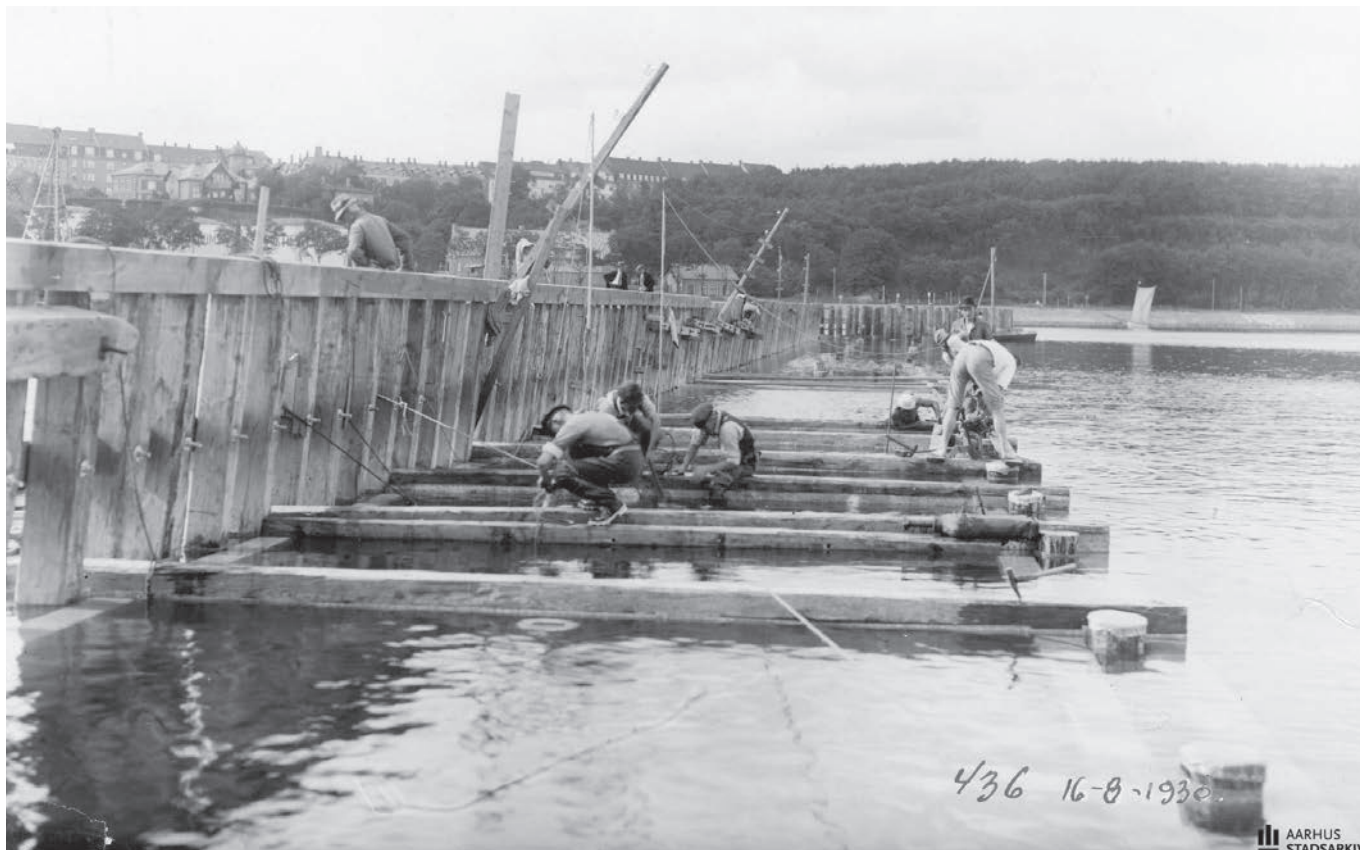

Inddragelse og stedsanalyse er grundlaget

Visionsplanen for byrum og forbindelser står på skuldrene af et omfattende inddragelsesforløb og en stedsanalyse af Aarhus Ø.

Inddragelsen forløb i 2022 og foråret 2023, hvor Aarhus Kommunes Teknik og Miljø og Kultur og Borgerservice inviterede borgere og brugere herunder en bred vifte af forskellige målgrupper, til at dele deres ideer. Samlet set har der deltaget mere end 3.500 enkeltpersoner og 20 foreninger, der repræsenterer over 16.000 medlemmer.

Formålet med inddragelsen var at alle interesserede borgere og brugere fik mulighed for at bidrage til den videre udvikling af Aarhus Ø og Aarhus Lystbådehavn. Stedsanalysen blev udarbejdet i 2023 og opsamlet i udvalgte anbefalinger til udvikling af byrum og forbindelser. Anbefalingerne danner sammen med inddragelsen, grundlag for visionsplanens udviklingsmål. I stedsanalysen er der desuden specifikke anbefalinger og de genfindes i visionsplanens udpegning af mulige konkrete projekter.

Opbygning af dækmolen, 1930

Baggrund

Først kom Aarhus Lystbådehavn, der i 1930'erne blev bygget ud fra den daværende kyst. Siden kom Nordhavnen til udenpå Aarhus Lystbådehavn, som en etapevis udvidelse nord for den bynære inderhavn. I 1990'erne var der yderligere behov for at udvide erhvervshavnen denne gang mod øst ud i Aarhusbugten og Nordhavnen blev tømt for skibe og containere, i stedet blev det muligt at udvikle en ny bydel - Aarhus Ø.

I 1999 lagde en byplanidékonkurrence, grunden til omdannelsen, ikke blot af Nordhavnen, men af hele den bynære havn fra Tangkrogen i syd til Risskov i nord. Den grundlæggende vision var at få havnen, vandet – ja hele Aarhusbugten tilbage til byen. Først kom det centrale og ældste Aarhus ud til vandet med den nye havneplads mellem Dokk1 og Navitas sammen med åbning af den sidste del af åen.

Efter idékonkurrencen lagde 'Helhedsplan for De Bynære Havnearealer' fra 2003 og 'Kvalitetshåndbog for De Bynære Havnearealer' fra 2005 de overordnede visioner for omdannelsen af havneområdet. Dispositionsplan for de nordlige områder fra 2006 handlede om denne nordlige del og indeholdt en mere detaljeret planlægning for omdannelsen, der skete i takt med at arealerne blev frigivet fra de daværende havneaktiviteter.

Siden 2006 er over halvdelen af Nordhavnsområdet blevet bebygget med den bydel, som siden har fået navnet Aarhus Ø. Forståelsen af, hvad der skaber en attraktiv by, har udviklet sig og der kom med området ved Bassin 7 og havnebadet, nye byplanmæssige greb til – med byliv og bykvalitet som centrale begreber og efter devisen om, at udvikle byliv før byrum og byrum før bygninger. Siden er også "Indre Aarhus Ø" blevet planlagt med en videreudvikling af visionen om den gode blandede by og her med fokus på hvad der er godt for børnefamilier.

Aarhus Lystbådehavn har i samme periode ikke undergået den samme rivende udvikling, men har i højere grad skullet tilpasse sig den nye nabo – en by med mange mennesker i boliger og på arbejdspladser, i stedet for en containerhavn bag et hegn.

Visionsplan
for byrum og
forbindelser

Udviklingsplan
for Pier 3

Plan for vandbaserede
aktiviteter, Aarhus Ø

Sankt Hans på molen, 2021

I 2012 vedtog byrådet "Dispositionsplan for Fiskeri-, Træskibs- og Lystbådehavnen samt arealerne mellem Grenaabanen og Skovvejen/Risskovstien". Dispositionsplanen blev senere fulgt op af detailplaner for lystbådehavnenes østside og vestside samt en bebyggelsesplan for "opfyldningen" ved Træskibshavnen. Disse planer tager udgangspunkt i det eksisterende miljø og viser, hvordan Aarhus Lystbådehavn skal disponeres og udvikle sig med ny bebyggelse til foreningslivet, vinteropbevaring af både, arealer til sport og events, adgangsforhold mv.

I 2020 vedtog Byrådet en eventstrategi for Aarhus Kommune. Strategien sætter retningen for events, så kommunens position som foregangsby på eventområdet fastholdes. Aarhus er blandt andet nationalt og internationalt anerkendt som arrangør af sejlsportsevents med bl.a. VM Sejlsport, The Tall Ships Races og The Ocean Race. De store sejlsportsevents har typisk været afholdt omkring Aarhus Internationale Sejlsportscenter samt på Pier 2 og Pier 3 på Aarhus Ø.

Aarhus Kommunes første outdoorstrategi blev vedtaget af Byrådet i 2021. Strategien skal bane vejen for flere udendørs aktiviteter og udendørs mødesteder. Outdoorstrategien handler bl.a. om "Det blå Aarhus". Flere faciliteter med adgang til vandet kan bidrage til at gøre blå naturoplevelser og vandsportsaktiviteter mere tilgængelige for byens borgere og besøgende. På Aarhus Ø er der allerede i dag gode muligheder for aktiv vandsport i mange afskyninger. Fra åben vand svømning ved Aarhus Havbane, roning og sejlsad fra Aarhus Lystbådehavn til wakeboard ved Aarhus Watersports Complex.

Visionen for byudviklingen i Aarhus Ø var at skabe en levende og mangfoldig bydel, der med hensyn til tæthed og bymæssighed minder om det eksisterende Midtbyområde. Spændende arkitektur, miljøorienteret byggeri, god tilgængelighed, attraktiv kollektiv trafikbetjening, store offentlige byrum, små lokale pladser og grønne områder, promenade- og opholdsarealer langs alle kaj- og kanalkanter, visuel kontakt med vand og skibe, er nogle af de mange ingredienser der skal medvirke til at gøre den nye bydel særlig attraktiv. Byrådet lagde desuden vægt på, at det nye byområde skal indeholde spændende boligmiljøer, en mangfoldighed af byfunktioner og boligtyper og plads til forskellige befolkningsgrupper og besluttede konkret at 25 % af boligerne skal være almene boliger."

Lige som det har været tilfældet for den etapevise udbygning siden 2006 er denne visionsplan baseret på den oprindelige vision, men er samtidig en viderebearbejdning og gentænkning. Det er på baggrund af de erfaringer, vi har gjort os i forbindelse med udbygningen af ikke bare Aarhus Ø og udvikling af Aarhus Lystbådehavn, men også de erfaringer, der er med andre byområder i Aarhus. Visionsplan for Byrum og Forbindelser forholder sig til hele området, med de mange forskelle mellem de rekreative brugere i Aarhus Lystbådehavn og til beboere og arbejdspladser på Aarhus Ø. Men der er endnu større potentialer for fællesskaber til glæde for området og hele Aarhus. Visionsplanen ser derfor på potentialerne på tværs og hvordan det samlede område bliver bedst muligt, hvor det eksisterende og det nye hænger endnu bedre sammen og hvor brugernes og borgernes erfaringer spiller med.

Visionens udviklingsmål for byrum og forbindelser skaber retning for den fortsatte udvikling af Aarhus Ø.

På Aarhus Ø styrker og skaber vi

Lokale maritime miljøer

Vi styrker de eksisterende maritime miljøer – men skaber også nye steder at bruge og opleve vandet.

Rum for fællesskaber

Vi styrker de eksisterende fællesskaber og giver mulighed for at nye kan opstå.

Liv i og ved vandet

Vi sætter vandet i spil - på mange forskellige måder.

Grønne rum

Vi skaber byrum, der understøtter mental sundhed, samvær og rekreation.

Sammenhæng i bydelen

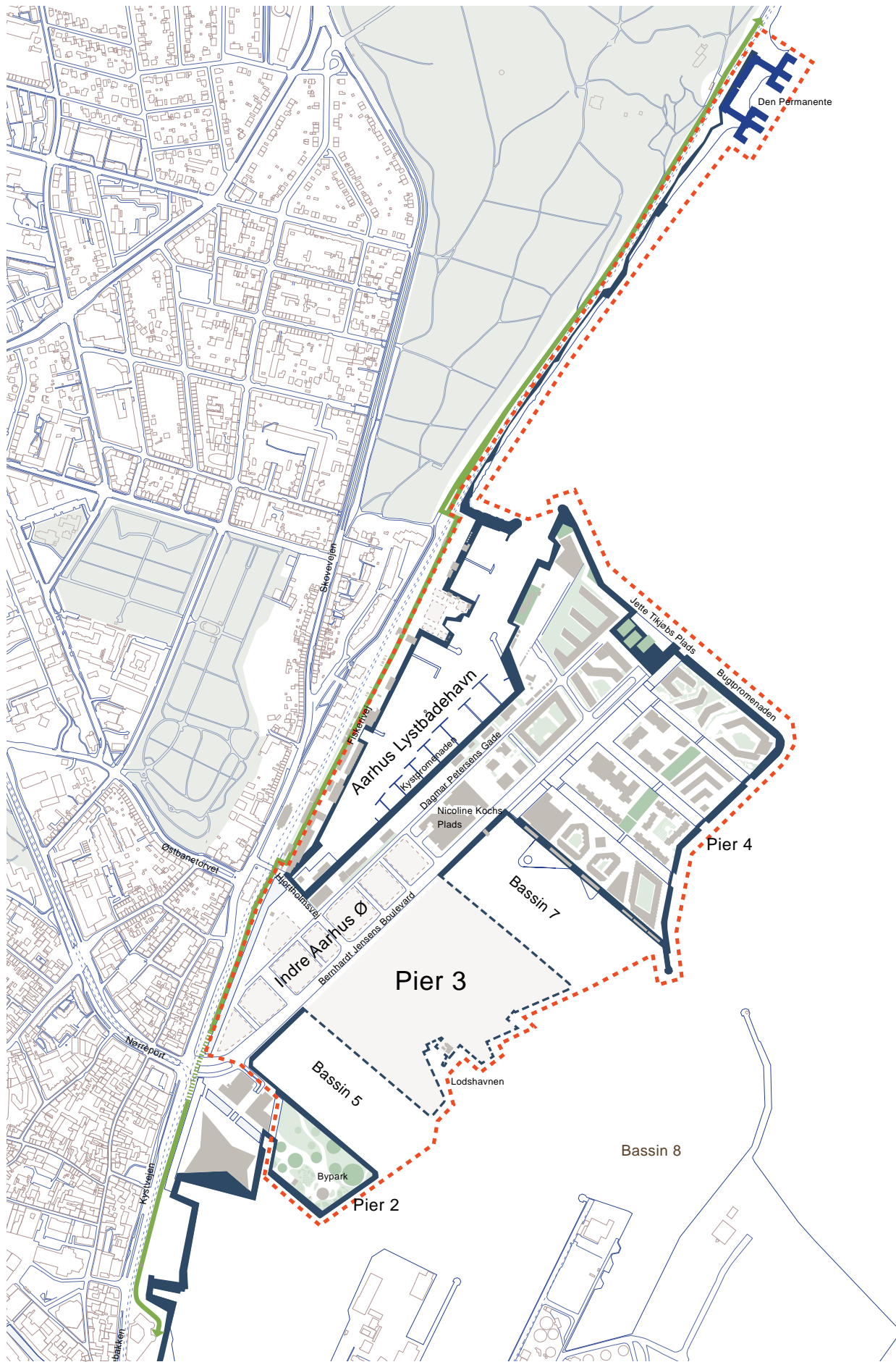
Vi understøtter et oplevelsesrigt, trygt og sammenhængende bevægelsesflow.

Rum til mennesker

Vi skaber inviterende byrum, der er rare at opholde sig i.

Oversigtskort

- Eksisterende bygninger Aarhus Ø
- Byggefelter
- Rekreativ cykel- og gangforbindelse
- Samlede promenade
- Pier 3 - potentiale
- Visionsplanens område

Træskibshavnen

#1 Udviklingsmål

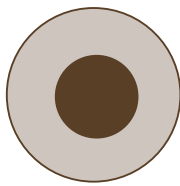
Lokale maritime miljøer

“Der skal skabes gode rammer om de maritime miljøer - også de nye. Det kan være SUP-, ro- og saunamiljøer, havhaver eller helt nye konstellationer, vi endnu ikke kan forestille os.”

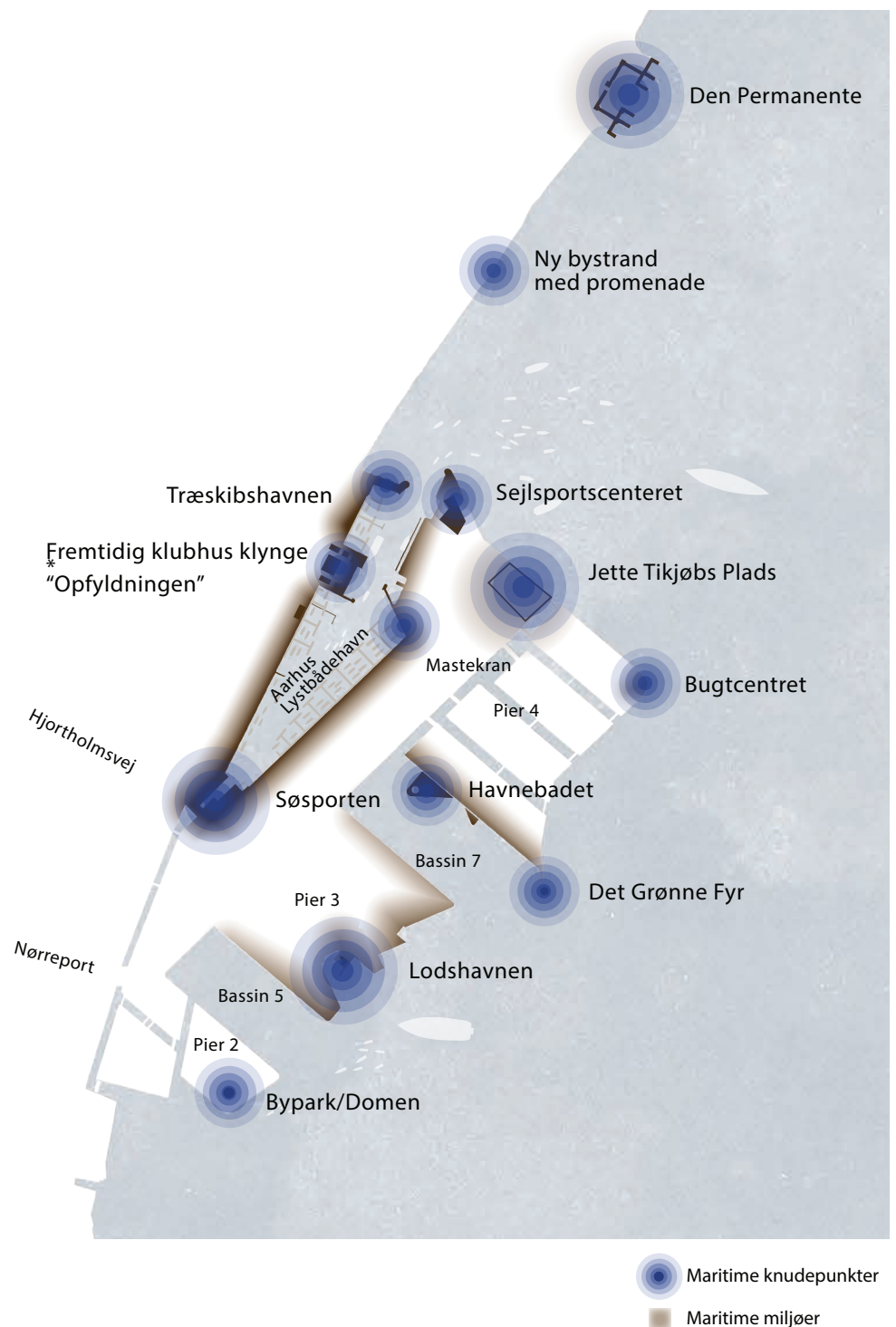
Aarhus Ø's største kvalitet er nærheden til vandet. Det har skabt grobund for mange lokale maritime miljøer, som ubetinget er bydelens vigtigste kulturarv. De maritime miljøer er både dem på Aarhus Lystbådehavn, som har en lang historie og de, som er kommet til med det maritime liv på Aarhus Ø. Kulturarven udgøres af stederne, de fysiske kulturspor, men også af de skikke, traditioner og måder at være sammen på i og ved vandet. Det er det aktive liv, der fylder og larmer, både skal op og i også de store kølbåde, de skal vedligeholdes og selvfølgelig ud at sejle. Der er masser af liv og mange der følger med i det liv. Tilsammen er der mange attraktioner, til glæde for hele bydelen og resten af Aarhus.

Det handler derfor om fortsat at sikre gode rammer for foreningslivet omkring vandet, – dets faciliteter og klubhusmiljøer, og om at bevare gode fiskepladser, opholdssteder og bademiljøer. Det handler også om at bevare og styrke de karakteristiske miljøer langs kajkanterne og spor af den gamle industrihavn. Særligt bassin 7 og Aarhus Lystbådehavn har en stærk identitet og der er store potentialer for i den gamle Lodshavn og Lodstårnet, der kan danne afsæt for en helt særlig stemning i det nye kvarter på Pier 3.

Det er vigtigt at bevare havnens arv og historie for at fastholde identitet. Derfor skal karakteristiske fysiske spor fra den industrielle havnedrift og fiskerierhvervet bevares og integreres i en ny bystruktur - når byen udvikler sig. Det være sig beddings, beddinghuse, bolværker, lodstårn, kraner, kranspor, belægnings, fyrtårne, brokonstruktioner og fortøjningspulleter.

Lokale maritime miljøer

Strategier for lokale maritime miljøer

Strategi #1 Skab knudepunkter med lokal identitet

Strategien handler om at skabe og bevare eksisterende maritime knudepunkter. Disse knudepunkter er særlige mødesteder, der samler mennesker omkring maritime interessefællesskaber. Det er vigtigt at fremtidige knudepunkterne tager udgangspunkt i det lokale potentiale og bygger videre på det fysiske eller organisatoriske udgangspunkt, der allerede findes.

Det handler altså om at bevare vigtige knudepunkter, som eksempelvis Det Grønne Fyr, der er den mest besøgte fiskeplads i Aarhus og kendt blandt lystfiskerne for givende makrelfiskeri.

Strategien handler også om at skabe nye knudepunkter, for eksempel den kommende klynge af klubhuse på Aarhus Lystbådehavns "Opfyldning". Her vil vestsidens klubber samles omkring et fælles uderum i et særligt miljø. Det er vigtigt at miljøet bygger videre på det karakteristiske sammensatte og brogede udtryk, hvor der også er plads til det skæve og værkstedsprægede.

Lodshavnen med Lodstårnet er unik havnekultur og har potentiale for at komme i spil som et ganske særligt maritimt knudepunkt på Pier 3.

Lodshavnen, Pier 3

Strategi #2 Styrk eksisterende og nye maritime miljøer

Vi vil styrke de eksisterende maritime miljøer. Det er helt åbenlyst miljøerne i Aarhus Lystbådehavn, der knytter sig til foreningslivet, træskibshavnen og fiskerihavnen. Maritime miljøer er livet omkring sejlad, men det er også meget mere end det. Vigtige eksisterende miljøer er kabelbanen, havnebadet og dets badeklubber, havsvømmebanen ved Jette Tikjøbs Plads og den maritime bypark på Pier 2, som skaber vild bynatur på havnen.

Nye miljøer skal understøttes. Et eksempel på et nyt miljø kunne være et frivilligt saunafællesskab, som på Sukkerbiten i Oslos bynære havn, hvor mange forskellige saunaer er samlet på en flydeponon. Det kunne også være et havdyrkningsfællesskab hvor vandkvaliteten er god nok f.eks. ved Den Permanente, inspireret af sammenslutningen Havhøst, som etablerer og dyrker maritime nyttehaver i fællesskab med andre.

Maritimt miljø ved Fiskerihavnen på Lystbådehavnen, Vest

Nyt maritimt miljø i Byparken på Pier 2

Strategi #3

Byg videre på bydelens kulturhistoriske fortællinger

Vi vil bevare og integrere de fysiske spor og rammerne om de maritime miljøer.

Fysiske spor, som kraner, gamle belægnings, bolværk og fortøjningspullerter skal bevares og kan få nyt liv ved at blive indtænkt i brugen og udformningen af byrummene. Det kan være en havnepark, hvor ophold sker på fortøjningspullerter eller det kan være fritlægning af gamle brosten i en gade.

Vi vil også bevare og bygge videre på rammer om skikke og brug i de maritime miljøer. Det kan f.eks. gøres ved at integrere bænke i solen, som et mødested ved det nye klubhus, så fællesskabet kan fortsætte. Eller det kan være at understøtte værkstedernes åbenhed og forbindelse til promenaden, sådan at den uformelle og inviterende stemning bibeholdes.

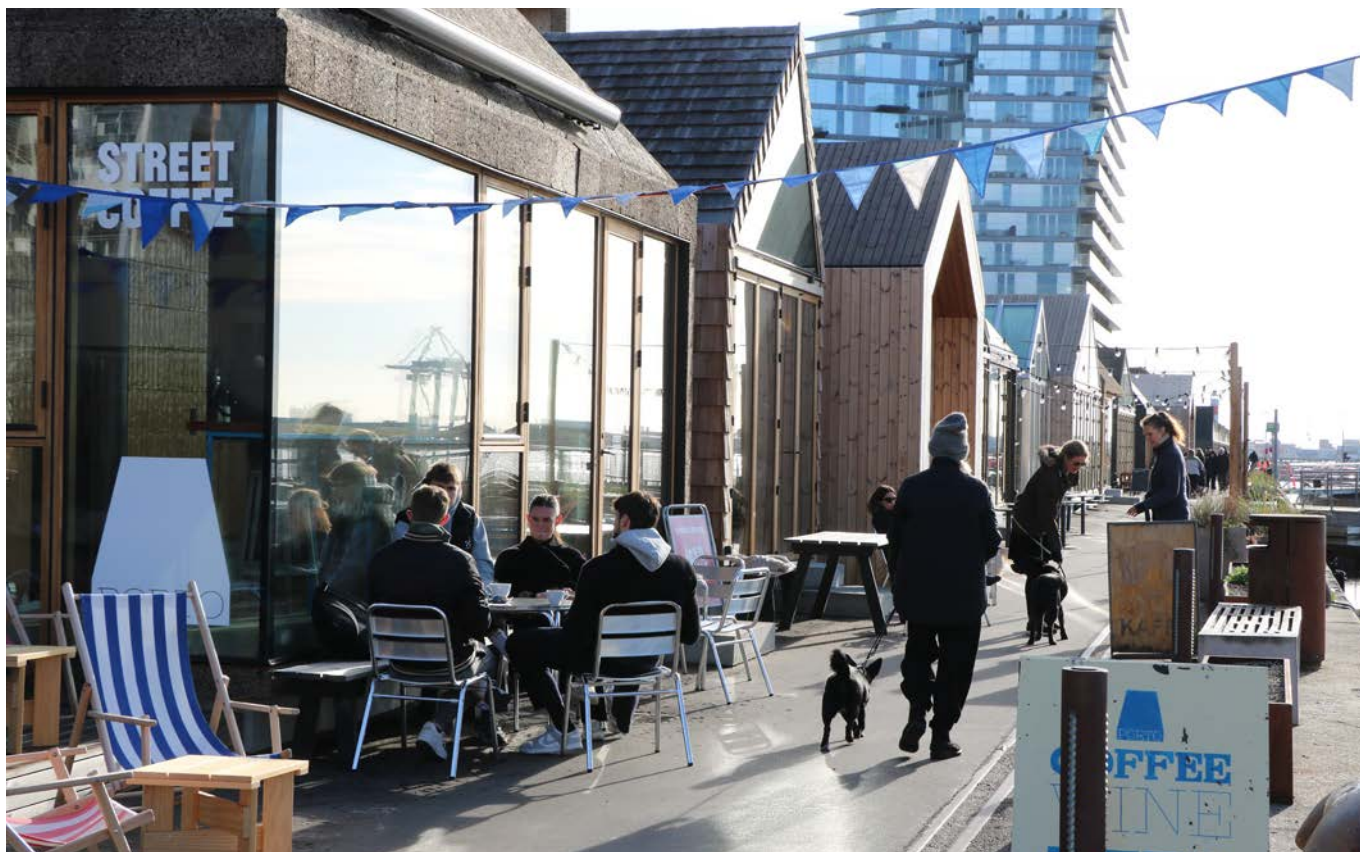
Bolværk, Lystbådehavnen Øst

Fortøjningspullert, Pier 3

Åbent værksted på Lystbådehavnen Vest

Aktivt byliv ved Bassin 7

#2 Udviklingsmål

Rum for fællesskaber

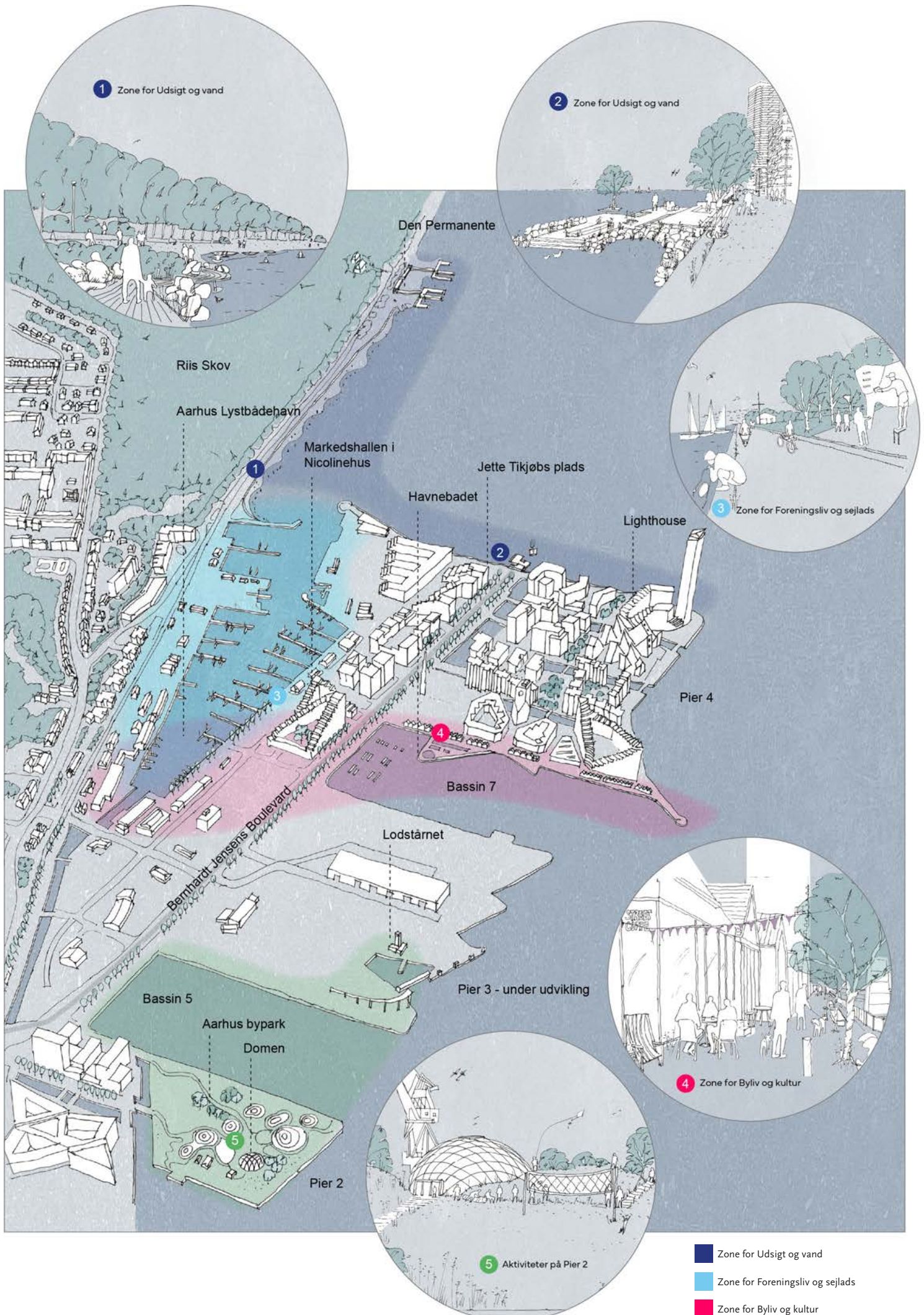
“ Fællesskaberne skal tænkes med, når byens rum udformes, så der skabes mødesteder på bydelens pladser, gadehjørner og ved kajkanten.”

Gode fysiske rammer er ingen garanti for en levende og aktiv bydel – men det hjælper. Den gode by er noget, vi skaber sammen, når og hvor mennesker mødes. Derfor er det vigtigt, at de fysiske rammer understøtter disse møder - det er en god by for alle. Mulighederne skal være mange, så der er plads til alle, fra dem med de store armbevægelser til dem der vil det stille ophold og også dem der ikke har så let ved at komme rundt.

På Aarhus Ø skal de gode rammer for fællesskaber fortsættes og videreudvikles. Fællesskaberne blomstrer allerede langs med promenaden ved Bassin 7, Sankt-hans fejring, og i de mange foreninger og klubber, Aarhus Ø-stafetten og små badeklubber.

Fællesskaberne spænder fra store velorganiserede foreninger med lang historie til spæde selvorganiserede grupper om SUP og vinterbadning. Fællesskaber, faciliteter og drift skal indtænkes fra start og understøtte brugen og udformningen af byrummene.

Balancen mellem det aktive byliv og et roligt hverdagsliv kan hjælpes på vej med dedikerede zoner til forskellig brug. Klare ejerskaber er forudsætningen for gensidig forståelse blandt beboere og brugere og besøgende.

1 Zone for Udsigt og vand

2 Zone for Udsigt og vand

3 Zone for Foreningsliv og sejlad

4 Zone for Byliv og kultur

5 Aktiviteter på Pier 2

Zone for Udsigt og vand

Zone for Foreningsliv og sejlad

Zone for Byliv og kultur

Zone for Aktivitet, bevægelse og rekreation

Strategier for rum for fællesskaber

Strategi #1

Styrk eksisterende og nye fællesskaber

De stærke fællesskaber er vigtige for Aarhus Øs identitet og de skal støttes og bevares. Blandt andet skal byrum udformes, så det er muligt for foreninger at udfolde deres aktiviteter.

Der skal være gensidig forståelse blandt beboere og brugere for hinandens behov og præferencer. Selvorganiserede fællesskaber skal også tilgodeses og indtænkes i videreudvikling af byrummene.

Sejlklubfællesskab ved kran på Lystbådehavnens vestside.

Vinterbadefællesskab i havnebadet. Foto: Laura Stouby

Strategi #2

Koncentrerer bylivet i zoner

Bylivet koncentrerer sig i forskellige zoner, der samler sig omkring vigtige destinationer. De kommercielle kulturelle tilbud er koncentreret omkring Bassin 7, Bernhardt Jensens Boulevard og den indre del af Aarhus Lystbådehavn. Bugtpromenaden og Jette Tikjøbs Plads samler rekreative oplevelser med vand. Langs Pier 3's sydvendte kajkant og Lodshavnen er der potentiale for at etablere et særligt rekreativt område, der kan spænde over Bassin 5 til Pier 2. Den fremtidige markedshal ved Nørreport bliver en bylivsdestination, som vil skabe synergi med bylivet i Mejlgade og Latinerkvarteret.

Byliv langs Bassin 7

Byliv i aftenssolen langs Bolværket på Lystbådehavnen, Øst

Strategi #3

Byd besøgende og events velkommen

Havnen har traditionelt huset flere forskellige events og det vil den også fremover. Events med en bred deltagerkare er med til at styrke fællesskabsfølelsen i bydelen på tværs af alder og præferencer.

Ved at udnytte områder fleksibelt over året kan byen aktiveres og bruges af mange. F.eks. kan områder, hvor både oplagres om vinteren bruges til events om sommeren.

Bydelen skal være indbydende og inviterende også for besøgende og det understøttes med gode faciliteter, som skraldespande, toiletter, bænke og cykelparkering.

Sankt Hans til lands og til vands på Aarhus Ø.
Foto: Sailing Aarhus

Strategi #4

Giv plads til hverdagslivets små perler

Hverdagslivet skal styrkes - også efter lukketid og om vinteren. Hvert kvarter bør have små steder til hverdagens møder og aktiviteter. De lokale mødesteder er legepladser, gadehjørner med en velplaceret bæk eller små boder og markedsvogne. Der skal også være steder, hvor selvorganiseret idræt har gode muligheder for at udfolde sig. Både de vandbaserede og landbaserede aktiviteter skal indtænkes i byrummene. eksempler er SUP, yoga, boldspil, kongespil, dans og skateboarding.

Leg, vand og ophold på Søndertorv i Silkeborg Gågader

Strategi #5

Giv plads til sejlsportsevents i verdensklasse

Aarhus skal fortsætte sin verdensklasse position indenfor sejlsporten. Aarhus Internationale Sejlsportscenter og Aarhus Ø skal derfor fortsat kunne danne rammen om store nationale og internationale sejlsportsevents. Det kræver gode faciliteter, brede kajarealer, intakte kajkanter, bassiner med havdybde, tilskuervenlige opholdsarealer og ikke mindst fleksible arealer. De meget store begivenheder som Tall Ship Races og The Ocean Race har et arealbehov på ca. 20.000 m². Det er ikke et dagligt behov. Men fleksibiliteten på udvalgte landområder på Aarhus Ø bør være så stor, at der også kan være de store sejlsportsarrangementer i fremtiden. Der bør bl.a. sikres fleksible arealer og intakte kajkanter på Aarhus Lystbådehavn, omkring sejlsportscentret samt ved Jette Tikøbs Plads. Ved planlægning af Pier 2 og 3 bør der sikres kajkanter og tilhørende bagarealer, der forsat giver mulighed for fortøjning af både og skibe ved de store events.

VM Sejllads 2018

Forbindelse mellem land og vand

#3 Udviklingsmål

Liv i og ved vandet

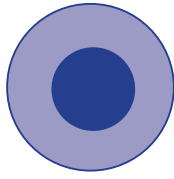
“Ét landskabeligt forløb skal forbinde Aarhus Lystbådehavn og Den Permanente og tilbyde helt særlige oplevelser med bløde overgange mellem land og vand .”

Den største kvalitet ved Aarhus Ø er forbindelsen til bugten. En vigtig del af visionen handler derfor om at styrke og udvikle nærheden til vandet og det liv, der udspiller sig i og ved vandet. Vi vil ikke kun have udsigt og horisont, vi vil have en levende kyst og mærke, opleve vandet og livet i det.

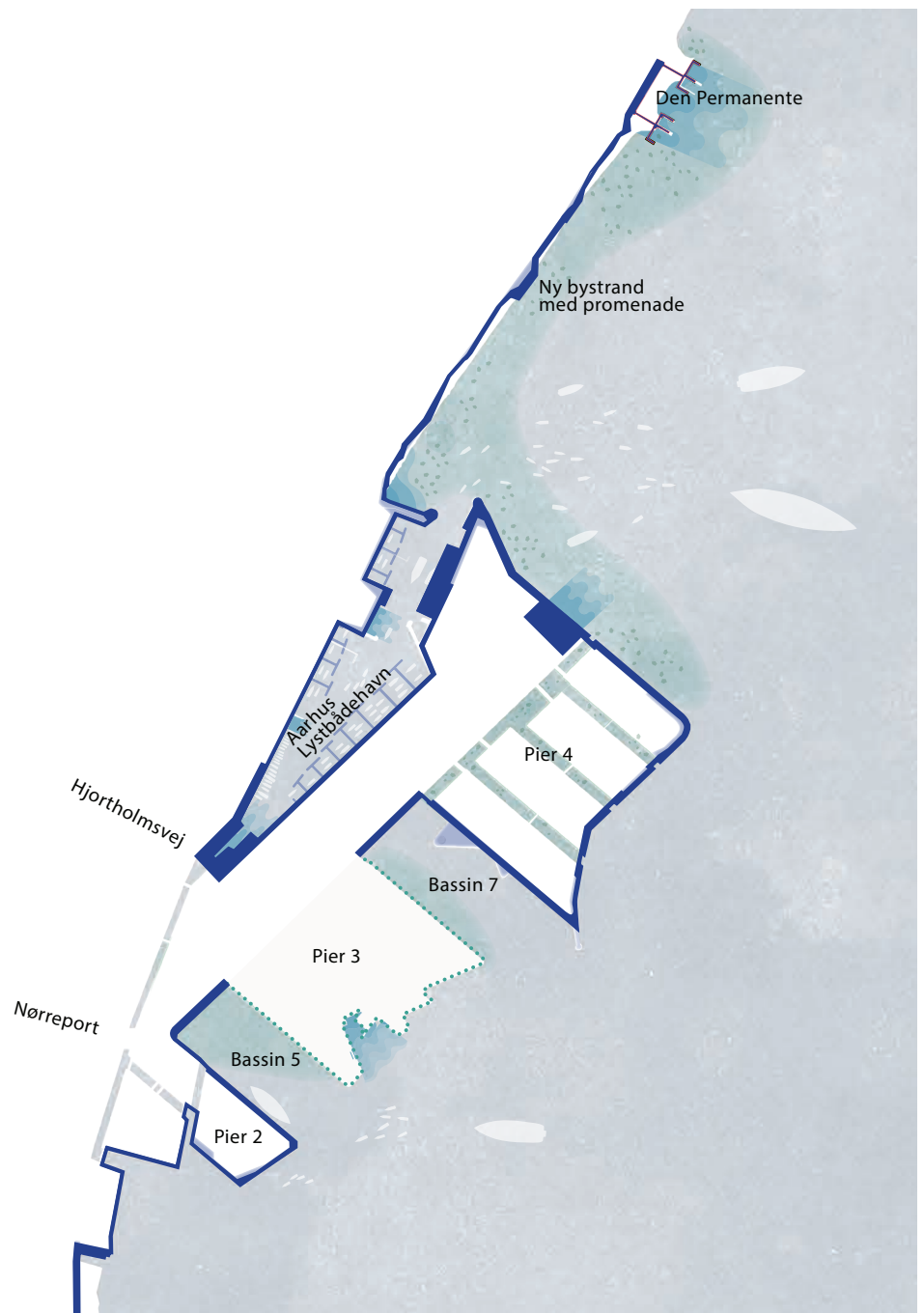
I dag er der flere muligheder for at komme tæt på vandet via trapper, badebroer, anløbsbroer, slæbesteder og opholdskanter mod vandet. Den udvikling skal fortsættes og udvides med nye muligheder for brug og oplevelser med vand. Det skal være muligt at komme ned til vandet, lægge til ved vandet og være i vandet. Samtidig sikre, at løsningerne kan indgå i arbejdet med at tilpasse kysten til det fremtidige klima.

Visionen er en ny bystrand med sti langs vandet fra Aarhus Lystbådehavn til Den Permanente, som en ny Aarhus destination og som en del af det nuværende promenadeforløb langs vandkanten. Den nye forbindelse skal sammen med andre initiativer på den nuværende promenade skabe endnu bedre muligheder for liv ved og i vandet. Det er vigtigt, at der skabes by- og landskabsrum langs promenadeforløbet, med oplevelsesrige mødesteder og pauser på promenadens forløb, hvor nye former for brug, aktivitet og liv i og ved vandet kan få plads og integreres. Jette Tikjøbs Plads har en vigtig rolle som bydelsplads i kontakt med vandet.

Havlivet i de nære vande omkring Aarhus Ø skal fortsat styrkes med fokus på at give plads til havets biodiversitet, som de igangværende tiltag med etablering af stenrev.

Liv i og ved vandet

- Sammenhængende promenade
- Ny marin biodiversitet
- Adgang til vandet
- Pier 3 - potentiale

Forbindelsen til Den Permanente Badeanstalt

Collage med mulig stemning og indretning

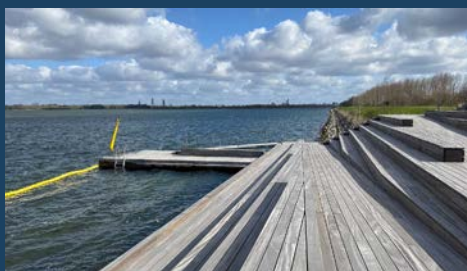

Strategier for liv i og ved vandet

Strategi #1

En sammenhængende promenade med bynær strand til den Permanente

En ny bynær strand med promenade, der giver adgang til vandet i et sammenhængende forløb. Forløbet skal udformes med fokus på oplevelser med vand og lokal tilpasning f.eks. ved at variere i bredde, materialitet og placering. Kontakten til vandet kan skabes ved enkelte steder at lade promenaden trække sig tilbage eller ud over kanten.

Byskoven, Amager. badebro og trædæk med opholdstrapper og ramper bygget henover sten-kastningen.

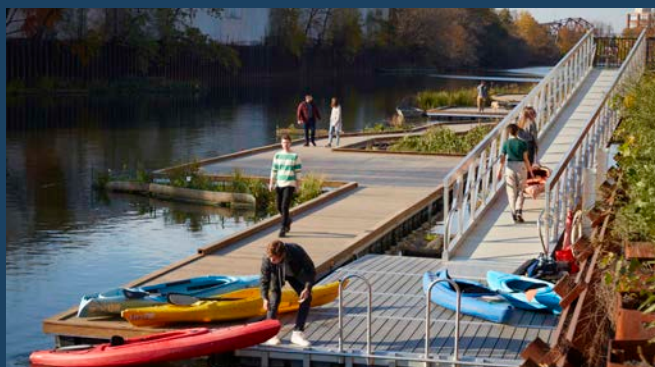

Steder at lægge til og smal flydebro med rampe-adgang.
Wild Mile, flydende park i Chicago

Strategi #2

Skab oplevelser med vand til alle

Oplevelser med vand skal styrkes og understøttes ved at etablere adgang til vandet for alle. Der skal skabes forskellige steder at lægge til f.eks. med kajak, båd eller SUP. Der skal også etableres flere forskellige steder med bløde overgange mellem land og vand f.eks. strand og flydende øer.

Blød overgang mellem land og vand og ramper helt ned til vandkanten. Flydende grønne øer og broer fæstnet på spunsvæg. Wild Mile, Chicago

Saunafælleskab på fælles flydeponton. Oslo Badstuforening, Sukkerbiten, Oslo

Strategi #3

Skab byrum i samspil med vandet

Det er vigtigt, at der er byrum langs promenade-forløbet, som skaber oplevelsesrige mødesteder i samspil med vandet. Byrummene skal integrere nye former for brug, aktivitet og liv i og ved vandet. Der kan arbejdes med bløde overgange mellem land og vand, som strand, små laguner og bassiner. Der kan udforskes måder at komme ned til og i vandet på.

Særligt Jette TikjØbs Plads har potentiale for at blive en afslutning på Bernhardt Jensens Boulevard, hvor pladsen fortsætter ned i vandet i egentlig badanlæg.

Stasjonsallmenningen, Oslo

Flydende grønne øer giver nærhed til vandet. Øerne er bygget udenpå spunsvæggen og har adgang via ramper. Wild Mile, Chicago

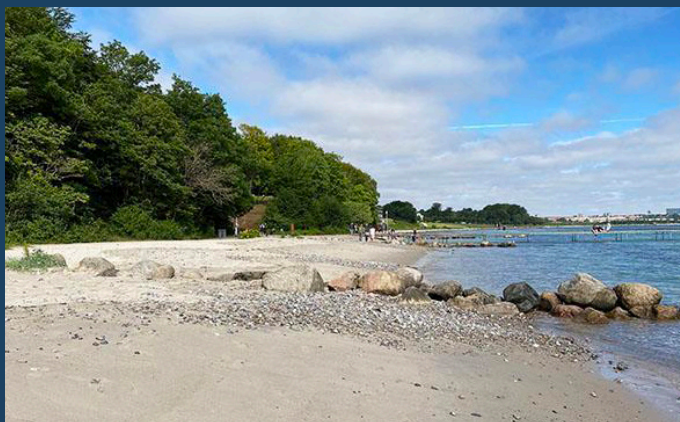
Strategi #4

Styrk den marine biodiversitet

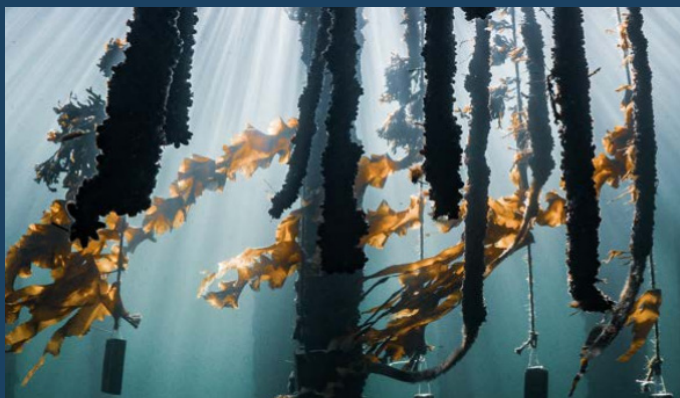
For at styrke livet i vandet omkring Aarhus Ø skal der skabes nye habitater.

De mange igangværende tiltag som stenrev og fiskebørnehaver bør videreføres og udvides. Hvor vandkvaliteten er tilstrækkelig god, kan regenerative afgrøder som tang og muslinger dyrkes i maritime nyttehaver. De optager næringsstoffer fra havet og skaber nye levesteder under vandet.

De mest effektfulde og robuste tiltag for biodiversiteten er etablering af stenrev og hævning af havbunden i havnebassinerne. Disse tiltag bør derfor prioriteres. De muliggør etablering af makroalger og ålegræs, der er levested for det marine dyreliv, som fiskeyngel, småfisk, krebs- og bløddyr. De kan trives her og de kan opleves på nært hold og skaber nye naturoplevelser for besøgende.

Strandzonen udgør en blød overgang mellem land og vand, Ballehage, Aarhus

Havhave med muslinger og tang

Stemning fra Bernhardt Jensens Boulevard - Foto: Ib Sørensen

#4 Udviklingsmål

Grønne rum

“Bynatur med kvalitet og intensitet skal prioriteres for at opnå social og sanselig effekt.”

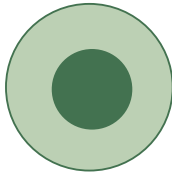
Aarhus Ø skal ikke kun være blå – den skal også være grøn. I takt med at stadig flere bosætter sig og arbejder på Aarhus Ø er der brug for flere grønne rum. Udviklingen er allerede begyndt med parken på Pier 2, Ø-Linjen og forsøget med grønne byrum på Bernhardt Jensens Boulevard. Men presset på de grønne rum øges og i fremtiden bliver der brug for flere grønne rum og gader.

Talrige undersøgelser viser, at bynaturen gør os fysisk og mentalt sundere og gladere. Udsigten til træer og nærheden til grønne miljøer styrker helbredet af den simple årsag, at vi bevæger os mere, når bynaturen er lige om hjørnet. Bynaturen skaber også fællesskab, fordi vi mennesker intuitivt agerer mere afslappet og uformelt i bynaturen – og her kan vi mødes på tværs af interesser og generationer.

Det er vigtigt, at bynaturen får plads, men det afgørende for at opnå dens sociale, sanselige og biologiske effekt er kvalitet og intensitet. Jette Tikjøbs Plads styrkes som bydelsplads for alle med varierede grønne rumligheder, der kan udvide oplevelserne med forskellig brug og stemninger – der endda kan foregå samtidigt. Dagmar Petersens Gade gentænkes med mere plads til liv. Her er mange funktioner, som skal fastholdes, men asfalten kan reduceres, funktioner samtænkes og derved vil der frigøres rum til det aktive, sociale og grønne.

Bernhardt Jensens Boulevard gentænkes med et stærkt sammenhængende urbant og grønt greb, der understøtter den som en inviterende ankomst til Aarhus Ø. Boulevarden har potentiale som grøn korridor, der sikrer at de grønne rum er forbundne og derfor muliggør gode levesteder for planter og dyr.

Grønne rum

- Bernhardts Boulevard opleves grøn og urban
- ..... Mindre gader og kantzoner med grøn karakter
- Ny bynatur
- Byrum med grønne zone
- Maritimt kulturmiljø med grønne zoner
- Eksisterende grønne byrum

Strategier for grønne rum

Strategi #1

Skab bynatur af høj kvalitet

For at opnå bynaturens sociale, sanselige og biologiske effekt skal intensitet og kvalitet prioriteres. Kun med stor intensitet oplever vi bynaturens og sanselige kræfter, som beviseligt har stor påvirkning på vores livskvalitet.

Klimarobust og lokalt tilpasset vegetation med hjemmehørende arter vil tilsammen med stor variation i terræn, jordtyper, fugtighed, tæthed og artsrigdom sikre biodiversitet i bynaturen. De større grønne byrum fungerer som levested for byens insekter og andre dyrearter, og når de forbindes gennem grønne korridorer vil arterne kunne sprede sig.

Lille blåfugl Pier 2, Aarhus. Foto: Byen Blomstrer

Bynatur med høj biodiversitet, Sankt Kjelds Plads

Strategi #2

Lad gader og byrum være grønne

Bydelen har allerede flere små grønne opholdssteder i byrum og på gadehjørner og det skal fastholdes og styrkes endnu mere.

Der er brug for plads til ophold, leg, aktivitet og rekreation og byrum, men og i høj grad også gaderummene skal tages i brug og designes til et levende hverdagsliv. Grønne gadebyrum skal danne en inviterende uformel stemning og bidrage til den kvalitative bynatur på Aarhus Ø.

Grøn lokal gade, Køge Kyst

Lokalt grønt byhjørne, Sankt Kjelds Plads København

Strategi #3

Giv plads til større rekreative områder

Større sammenhængende rekreative områder understøtter muligheden for andre aktiviteter end i små lommeparker. Lange gåture i det grønne, bevægelse og aktiviteter og følelsen af at være i et særligt miljø - et sted, og en verden for sig. Et større rekreativt område kan være en park, bred grøn boulevard eller en grøn promenade.

Park i byomdannet havn, Sønder vold Naturpark, Kanalbyen i Fredericia

Park i byomdannet havn, Sønder vold Naturpark, Kanalbyen i Fredericia

Islands Brygge, København

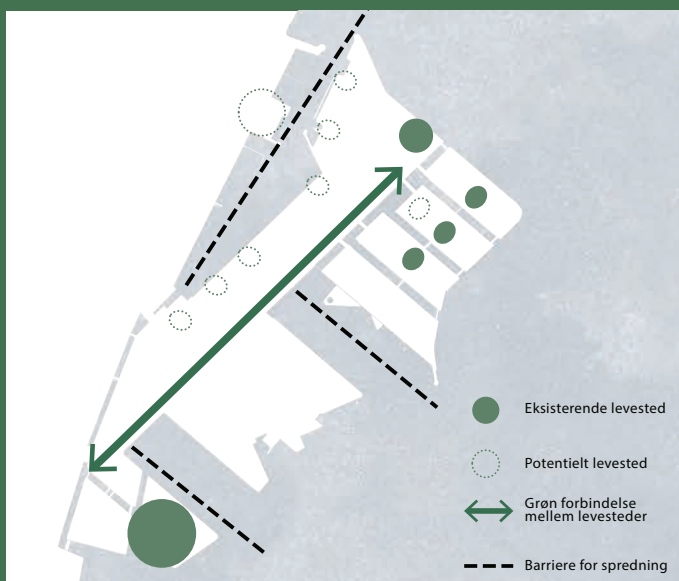
Strategi #4

Minimér asfalt

Minimering af asfalt og parkering på terræn frigør værdifuldt areal til aktiviteter og fællesskab og rekreation for beboerne, foreningsmedlemmerne og besøgende på Aarhus Ø. Og samtidig til biodiversitet og alle de oplevelser det giver.

Marked og fællesspisning på gruset under træer. Sønder Boulevard, København

Forbindelse mellem levesteder øger biodiversitet gennem spredning af insekter, planter og mikroorganismer. Vandet danner barriere for spredningen og derfor er en grøn forbindelse på langs nødvendig.

Fortovet ved Noline Hus

#5 Udviklingsmål

Sammenhæng i bydelen

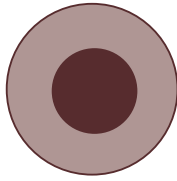
“På Aarhus Ø skal man have oplevelsen af at bevæge sig i et sammenhængende og nærmest flydende netværk af gader og byrum”

Aarhus Ø skal have et sammenhængende netværk af forbindelser, promenader, stier, gader og byrum. I dag er bydelen bundet op på tre hovedstrøg: Bernhardt Jensens Boulevard, Dagmar Petersens Gade og Fiskerivej, der alle går på langs og løber parallelt. Den langsgående bevægelse er dominerende og der skal gøres en særlig indsats for at skabe forbindelser og koblinger på tværs af de parallelle gader.

Det er dog af hensyn til sejladserne ind og ud af Aarhus Lystbådehavn ikke hensigtsmæssigt, at etablere en bro, der forbinder på tværs over vandet. Borger- og brugerinddragelsen viste, at genererne for sejlerne vil være større end de fordele, der er ved at knytte den nye bydel tættere på Risskov.

De tre hovedstrøg skal have hver deres rolle og karakter. Bernhardt Jensens Boulevard er hovedankomsten for biler og kollektiv trafik til Aarhus Ø og skal favne hele bydelen. Dagmar Petersens Gade, med hele byrummet fra Aarhus Lystbådehavns kajkant til bygningerne langs Dagmar Petersens Gade, kan blive fredeliggjort til fordel for gående og cyklister. Det kan blive et levende grønt strøg for både forenings-, fritids- og det rekreative byliv. Fiskerivej er et vigtigt maritimt kulturmiljø med et aktivt foreningsliv og et unikt havneerhvervsmiljø samtidig med at den indgår som en del af den rekreative forbindelse, der skal binde Risskov i nord sammen med Marselisborg Skovene i syd. Den meget forskellige brug af Fiskerivej giver til tider en "kaotisk" blanding af trafikformer. Vejen skal derfor indrettes til langsom trafik på en måde, hvor det er hensynet til gående og cyklister der er definerende for indretningen.

Aarhus Ø er for alle, det er derfor centralt, når der ændres i by- og gaderum, at der etableres inkluderende og tilgængelige løsninger som også tilgodeser borgere med bevægelses-, syns-, kognitive og psykiske handicap. Ved god tilgængelighed forstås, en fysisk indretning der skaber en ligeværdig adgang til byrum, toiletter og rekreative områder, herunder skov og strand. Der skal gennem anvendelse af universelt design sikres at alle brugergrupper tilgodeses.

Sammenhæng i bydelen

Om universelt design:

Universelt design er et arkitektonisk begreb, som imødekommer mangfoldigheden af brugere og deres forskellige behov.

Universelt design er desuden et værdibaseret begreb, der repræsenterer en vision om et miljø, der på en gang rummer og udfordrer menneskelig mangfoldighed på tværs af funktionsevne, alder, køn og kultur.

Med brug af universelt design sikres det ikke kun, at alle brugere har lige adgang til det offentlige rum, men også at alle brugere får lige adgang til sanselige og stimulerende oplevelser.

- Sammenhængende bevægelsesnetværk
- Hovedankomst
- Gade- byrum til langsom bevægelse
- Pier 3 - potentiale

Området ved Dagmar Petersens Gade

Collage der viser en mulig stemning ved Kystpromenaden og Dagmar Petersens Gade

Strategier for sammenhæng i bydelen

Strategi #1

Styrk forbindelser til byen omkring

Ø- beboernes hverdag er tæt forbundet med midtbyen og Risskov. Bliv i Mejlgade, shopping i latinerkvarteret og løbeture i Risskov er en stor del af hverdagslivet. Ligeledes har mange aarhusianere deres daglige gang på Aarhus Ø enten på job, i foreningerne eller blot på besøg.

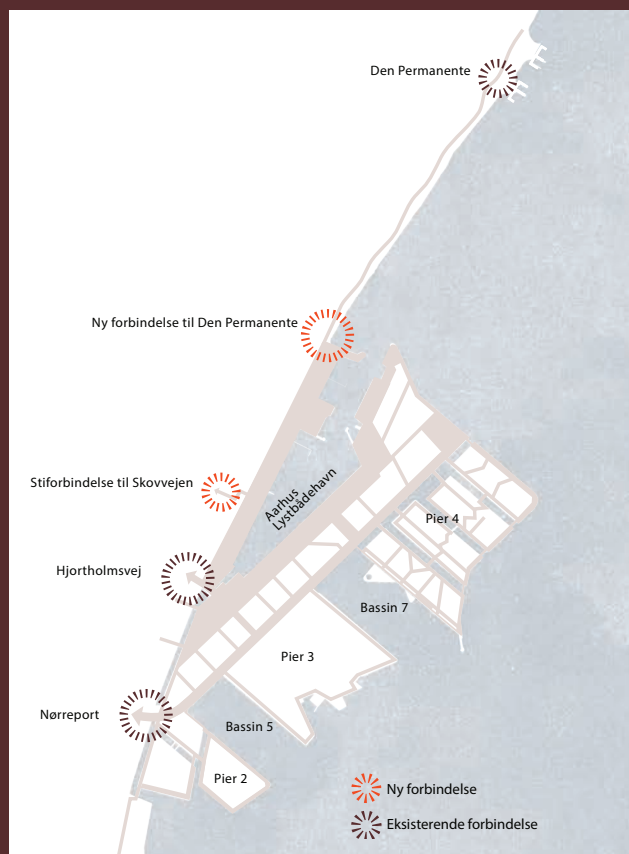
Forbindelserne er afgørende for den gode sammenhæng mellem bydelen og nabokvartererne. Der er få forbindelsespunkter til Aarhus Ø og derfor er udformningen og kvaliteten af dem så meget desto vigtigere.

Nørreport er den primære hovedankomst, og Hjortholmsvej er sekundær, men meget brugt og vigtig. Den fremtidige forbindelse til Risskov Promenaden vil få et vigtigt koblingspunkt, hvor den møder Aarhus Lystbådehavn ved Træskibshavnen.

Den fremtidige stibro mellem Skovvejen og Fiskerivej vil genskabe sammenhæng mellem Aarhus Lystbådehavn, Trøjborg og Nordre Kirkegård.

Ved Hjortholmsvej

Vigtige forbindelser til byen omkring

Strategi #2

Skab oplevelsesrige forbindelser for cyklister og gående

En levende bydel, der er rar at færdes i til fods og på cykel opnås med oplevelsesrige gader, der prioriterer de gående og cyklister højest.

Udformning af gader og byrum skal lægge op til langsom bevægelse og der skal skabes særligt god plads og attraktive, oplevelsesrige byrum til fodgængere og cyklister.

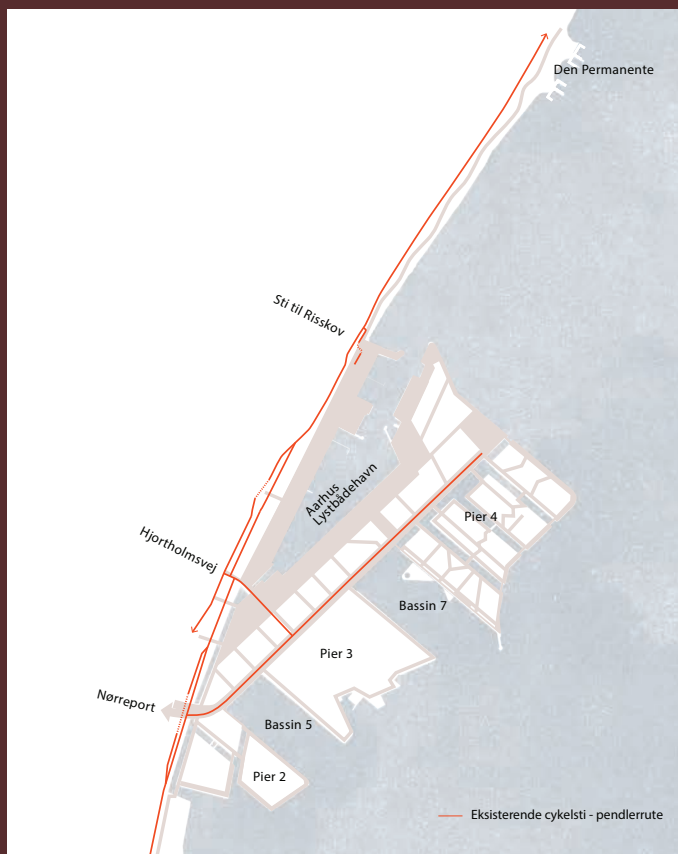
Krydsninger af de langsgående gader skal omdannes til trygge og inviterende overgange. Der skal gives plads til cyklisme ved at bevare og videreføre de direkte cykelruter for pendlere på udvalgte strækninger. Der bør også reserveres plads til cykelparkering.

SUND Naturpark, Panum, København

Forbindelse til langsom slentren og ophold, Sønder Boulevard, København

Direkte eksisterende cykelruter fastholdes

Strategier for sammenhæng i bydelen

Strategi #3

Væv bydelen sammen i et finmasket netværk

Forbindelser i bydelen skal opleves som et finmasket netværk, der skaber sammenhæng i hele bydelen.

Det er målet at det opleves intuitivt og tilgængeligt at bevæge sig rundt på Aarhus Ø.

Bjørnå, Oslo

Bylivsgade med grønhandlere, udeservering. De gående bevæger sig langs facaderne på brede fortov. Lommepark indsnævrer køresporet og prioriterer cyklisterne i gaden. i Gata Grønland, Oslo

Strategi #4

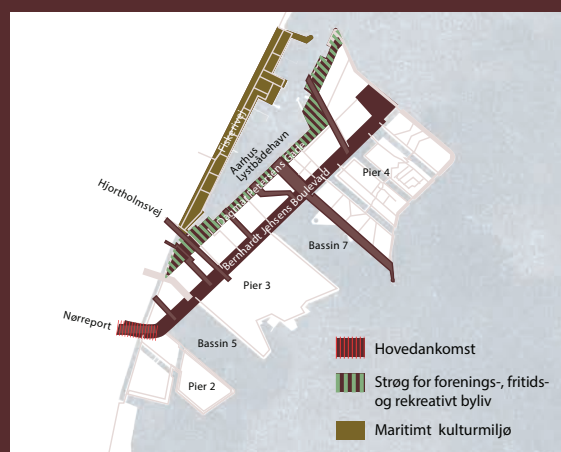
Skab hierarki i gadebyrummene

Aarhus Øs tre dominerende hovedstrøg skal videreudvikles med hver sin rolle, og i samspil med tværforbindelserne vil de styrke sammenhængen.

På de følgende sider er beskrivelser, roller og karakter for henholdsvis Bernhardt Jensens Boulevard, området omkring Dagmar Petersens Gade og området langs Fiskerivej. De tre gaders overordnede rolle er:

- Bernhardt Jensens Boulevard er en attraktiv og levende bygade og hovedankomst til bydelen.
- Området omkring Dagmar Petersens Gade er et rekreativt sejler- og bylivsmiljø for besøgende, beboere og foreningsbrugere.
- Området langs Fiskerivej er et vigtigt maritimt kulturmiljø med et aktivt foreningsliv og et unikt havneerhvervsmiljø. Byrummet er en del af den rekreative forbindelse.

De tre gaders roller beskrives på de næste sider.

De tre hovedstrøg

Strategier for sammenhæng i bydelen

Strategi #5

Dan tværforbindelser

I dag er den langsgående biltrafik dominerende. Prioriteringen af forbindelser på tværs af de tre langsgående dominerende hovedstrøg vil skabe en bedre sammenhæng i bydelen. Tværforbindelserne kobler de lokale kvarterer, skaber forbindelser fra vandkant til vandkant og nedtoner den langsgående trafik til fordel for gående og cyklister.

En af de primære tværforbindelser mellem Lystbådehavnen og Bassin 7 er via pladsen ved Nicolinehus. Den har betydning for sammenhængskraften mellem de to kvarterer. Dernæst kan passagen gennem Nicolinehus blive en stærkere forbindelse til vandkanten i begge sider

Koblingen mellem Hjortholmsvej og henholdsvis Fiskerivej og Dagmar Petersens Gade skal gentænkes for at sikre bedre sammenhæng for gående og cyklende. Strækningen skal indtænkes som en del af promenadeforløbet fra Den Permanente til Sejlsportscentret og videre langs vandet.

Tværforbindelsen ved Nicolinehus

Lokal tværforbindelse for cyklere og gående

Strategier for sammenhæng i bydelen

Tværforbindinger skal nedtone den langsgående dominans i de tre parallelle hovedstrøg, Bernhardt Jensens Boulevard, Dagmar Petersens Gade og Fiskerivej.

Strategier for sammenhæng i bydelen

Bernhardt Jensens Boulevard

Bernhardt Jensens Boulevard er hovedadgangen til Aarhus Ø. Det er bydelens rygrad, der fordeler trafik videre ud i bydelen, fra Nørreport til Jette Tikjøbs Plads.

Det er visionen at Bernhardt Jensens Boulevard bliver:

- En komfortabel hovedadgang for alle.
- En attraktiv og levende bygade.
- Et oplevelsesrigt forløb for alle brugere - fra hverdagspendlere til langsomme søndagsbesøgende.

Udbygningen af Indre Aarhus Ø og Pier 3, giver mulighed for at tænke Boulevarden ind i denne sammenhæng. Målet er at boulevarden skal have en levende bylivskant med aktive stueetager langs det meste af strækningen fra Nørreport til Jette Tikjøbs Plads.

Bernhardt Jensens Boulevard ved Bassin 5

Stemning og karakter

Som hovedankomst skal boulevarden danne en inviterende velkomst til Aarhus Ø med en markant urban og rekreativ bylivsstemning. Man skal have oplevelsen af at blive budt velkommen til en maritim, levende og rekreativ bydel.

Boulevardens markante sigtelinje mellem bugtens horisont ved Jette Tikjøbs Plads og domkirketårnet er et flot og vigtigt træk, der skal fastholdes. Det er særligt, når man bevæger sig til fods på fortovet at kigget har sin største effekt og betydning. Boulevardens relation til Bassin 5 skal ligeledes styrkes.

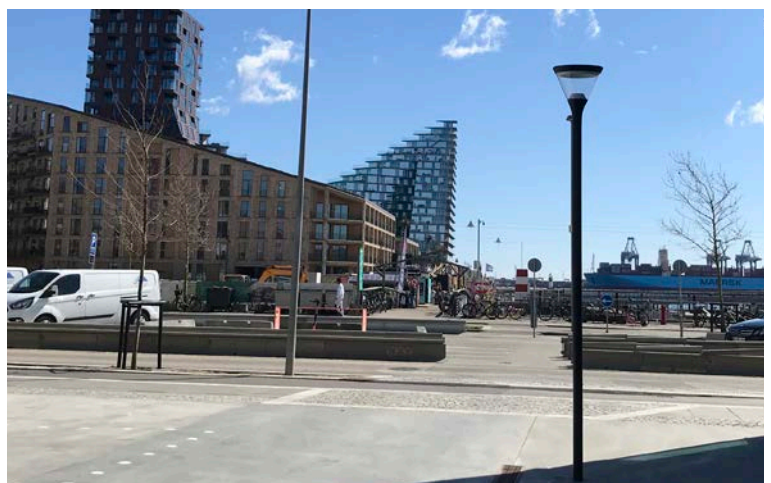

Fortovet ved Nicoline Hus

Boulevarden skal rumme oplevelser for alle brugere, lige fra hverdagspendlere til de langsomme søndagsturister. Der skal være små oplevelser i øjenhøjde af materialer, dufte og farver. Og træk, som giver boulevarden en stærk karakter og skaber oplevelser for både cykelpendlere, buspassagerer og bilister.

Oplevelsen af at bevæge sig

Det er visionen at boulevarden fastholder sin opdeling af trafikanter, men med prioriteringen: Fodgængere, cyklister og dernæst busser, varelevering og biler. Det skal være nemt og attraktivt for fodgængere og cyklister at krydse køresporet i hele boulevardens udstrækning.

Forbindelse på tværs skal prioriteres højt

Strategier for sammenhæng i bydelen

Rekreativt sejler- og bylivsmiljø -

Området omkring Dagmar Petersens Gade

Byrummets udstrækning er fra facaderne langs Dagmar Petersens Gade til bolværket langs Kystpromenaden og bassinet i Lystbådehavnen. Det består i dag af tre parallelle gader.

Det er visionen at omdanne området til ét sammenhængende byrum fra bolværk til facade. Byrummet skal

- skabe synergi mellem beboere, foreningsbrugere og besøgende
- skabe adgang til vandet på langs og på tværs
- Prioritere kørsel i tilknytning til funktioner i lystbådehavnen.
- prioritere gående og cyklister og understøtte langsom bevægelse
- fastholde bådoplagsplads og klubhusfunktion i et omfang svarende til i dag.
- forsat kunne rumme store arrangementer og event.

Områdets indretning, anvendelse og disponering skal gentænkes, ved at udnytte arealerne bedre og minimere vejarealer og derved frigør areal til foreningsliv og rekreativ brug.

Stemning og karakter

Det er visionen at skabe en uformel, legende og maritim stemning - der kan rumme det skæve og mangfoldigheden. Miljøet skal have en sammensat karakter, hvor det rekreative, grønne og det rå, brogede og larmende væves sammen i ny sammenhæng.

Området har potentiale som bydelens aktive og rekreative område for hverdags- og foreningsliv. Aktiviteterne i byrummet skal skabe synergi mellem sejlaktiviteter, byliv og rekreativ brug. Eksempler på aktiviteter kan være sejlundervisning og klargøring af grej, gåture langs vandet, leg, picnic eller marked nær vandet.

Oplevelsen af at bevæge sig

Det er visionen at gående og cyklister kan færdes frit i hele byrummets udstrækning. Byrummet skal indrettes til bevægelse i et langsomt tempo for alle trafikanter. Man oplever at blive del af et rekreativt miljø, hvor man kommer helt tæt på sejlads, vand og rekreation, når man bevæger sig i området.

Kystpromenaden

Kystpromenaden

Dagmar Petersens Gade

Strategier for sammenhæng i bydelen

Området omkring Fiskerivej

Området omkring Fiskerivej strækker sig på langs fra Hjortholmsvej, langs hele Lystbådehavns vestside, til den nordligste mole og på tværs fra kajkant til banespor. Gaderummet skal fastholde sin profil, lægge op til langsom bevægelse og til at alle trafikanter tager hensyn til hinanden. Det betyder at rummet gerne må fastholde sit smalle profil – også når klubhusene flyttes.

Stemning og karakter

Det er visionen at bevare området ved Fiskerivej som det særlige maritime kulturmiljø det er. Stemningen er karakteriseret ved et aktivt foreningsliv, der ligger side om side med et unikt havneerhvervsmiljø og restaurationsmiljø. Vejen er som en del af den rekreative forbindelse en "karismatisk" tur fra Risskov til midtbyen. Det er vigtigt, at foreningernes aktiviteter og liv i klubhuse og værksteder fungerer, og at fiskerierhverv, øvrige erhverv og besøgende på samme tid føler sig velkomne.

Området skal styrkes i sin særlige historie, som både fiskeri-, træskibs- og lystbådehavn ved at fremhæve den sammensatte og rå stemning. Stedet har en lang historie for at lugte lidt af tjære og fisk. Det er helt afgørende for miljøets identitet, at der bliver ved med at være rum til det skæve, det rodede – og det indimellem larmende.

Bruger- og borgerinddragelsesprocessen har tydeligt vist, at der både er trafikale udfordringer og mange modsatrettede ønsker til brugen af området. De forskellige brugere som foreningsmedlemmerne, cyklister, restaurationsgæster, turister, erhvervsdrivende og tilhørende varetransport har forskellige behov. Den brogede blanding af brugere bevirker samtidig, at området har mange forskellige typer trafikanter lige fra de gående børn fra børnehaven, der er på udflugt på havnen til tung varetransport til fiskehandlerne og transport af sejlbåde. Det ligger dog i områdets kultur at være et mangfoldigt miljø, hvor man tager hensyn til hinanden. For at fremtidssikre området, som mangfoldigt maritimt kulturmiljø er det vigtigt at fremhæve og styrke den kultur og adfærd. Eksempler på at hjælpe den mangfoldige kultur på vej kunne være:

- at der etableres et egentligt promenadeforløb for gående langs vandet
- at varelevering foregår i begrænsede tidsperioder
- at parkeringsarealer optimeres og parkeringsreglerne genbesøges
- at der laves en plan for, hvor på lystbådehavns vestside køretøjer, varebiler og bådtransport må færdes
- at der etableres et sikkert arbejdsområde omkring kranen

God plads til flere aktiviteter

Smal passage giver nærhed men dårlig tilgængelighed

Områdets udformning, stemning og karakter skal understøtte, at alle de forskellige brugere giver plads til hinanden. Det er afgørende, at de forskellige brugere af området i form af foreningsbrugere og erhvervsliv inddrages i udvikling af området.

Oplevelsen af at bevæge sig

I gadebyrummet skal de gående prioriteres højest. Det skal være trygt for gående at færdes på Aarhus Lystbådehavn – både for børn og voksne. Cyklisterne er velkomne, men den direkte pendlerrute går langs Skovvejen/Risskovstien. Varelevering og biltrafik skal ligeledes foregå på de gåendes præmisser. Gadens udformning skal derfor være til meget langsom bevægelse for alle i et fælles miljø, hvor man er nødt til at tage hensyn til hinanden.

Byrummet er en del af Den Rekreative Forbindelse og promenadeforløbet fra Den Permanente til Sejlsportscentret (og videre langs vandkanten). Den forbindelse foregår både i Fiskerivej og især langs kajkanten, hvor man bevæger sig ad varierende, sommetider meget smalle forløb. Her opleves miljøets sjæl og man bliver tvunget på opdagelse. Koblingen mellem Fiskerivej og Hjortholmsvej skal opgraderes til fordel for gående og cyklister og forbindelsen videre.

Bernhardt Jensens Boulevard ved Bassin 7 - Foto: Ib Sørensen

#6 Udviklingsmål

Rum for mennesker

“Aarhus Ø skal være en bydel, der er rar at være i for mennesker. Derfor skal byrum og gader indrettes med udgangspunkt i menneskets sanser og godt mikroklima”

Aarhus Ø skal være en bydel, der er rar at færdes og opholde sig i for mennesker. Derfor skal byrum og gader indrettes med udgangspunkt i menneskets sanser og skala og der skal sikres et godt mikroklima. Det blæser ofte på Aarhus Ø – så det er vigtigt, at der skabes byrum med forskellig orientering, der kan tilbyde gode opholdsmuligheder og træer og buske, der bryder vinden uanset vindretningen.

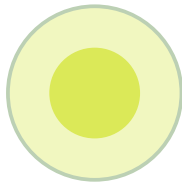
Gaderne skal indrettes efter menneskers sanser og derfor til langsom bevægelse – det skal være en bydel med fokus på fodgængere og cyklister. Det skal understøttes med oplevelser, detaljer og rumligheder i øjenhøjde, så turen til fods bliver oplevelsesrig.

Ved siden af de gode rum til ophold, skal der gerne være gader og forbindelser med fokus på bevægelse, hvor blæsten fra bugten er mere dominerende – som Bugtpromenaden - steder hvor man virkelig kan mærke vinden i ansigtet, suset i kroppen og smage de salte sprøjt.

Som i mange centrale byområder, rummer Aarhus Ø's gader og pladser et mangfoldigt liv, men der er også konflikter og kriminalitet. Fokus på tryghed i indretning og funktioner samt vedligeholdelse og drift af byens rum er derfor vigtig for det gode byliv. Virkemidlerne er mange, f.eks. kan udadvendte funktioner i stueetagen give "øjne på gaden", god belysning kan gøre dunkle steder tryggere og gennemgående gangforbindelser giver færre utrygge blindgyder.

Der skal være fokus på god tilgængelighed for alle og med anvendelse af universelt design sikres at alle brugergrupper tilgodeses.

Rum til mennesker

- Gode vindforhold for ophold - læ
- Gode solforhold
- Gode forhold med både læ og sol
- Ubehagelige vindforhold
- Gader og byrum
- Pier 3 - potentiale

Strategier for rum til mennesker

Strategi #1

Indret gader og byrum til langsom bevægelse

Dyrk den langsomme bevægelse i design af gader og byrum. Når vi bevæger os langsomt, kommer sanserigdommen til sin ret - der er god tid til at opleve den.

Den langsomme bevægelse kan opnås med terræn og vegetation helt tæt på bygningerne i gaderne - det giver rumlige overgange mellem private og halvoffentlige arealer sammen med oplevelsen af et smallere rum.

Skab spændende rumligheder og varierede forløb i den menneskelige skala.

Træer placeret tæt på facaden giver rum i menneskelig skala. Træerne danner en tydelig rumlig overgang mellem gade og fortov.
Lokal gade i Amsterdam

Strategi #2

Design med mikroklima for læ, sol og ophold

Nye byrum og gader skal orienteres rigtig i forhold til vinden. Der skal arbejdes med principper for hvordan vinden brydes og vindtunneler og turbulens undgås.

I de eksisterende byrum kan velplaceret og udvalgt vegetation skabe læ- og opholdszoner og rummenes mikroklimatiske forhold kan forbedres markant, med opholdssteder, hvor der er læ og sol.

Sønder Boulevard, København

Søndervold Naturpark, Kanalbyen, Fredericia C

Sollystimer d. 21. marts

Vindkomfort

Strategi #3

Dan tydelige overgange mellem private og offentlige områder

Klare overgange og velindrettede kantzoner omkring alle bygninger giver rum, der er behagelige at opholde og bevæge sig i.

Erfaringer viser at tydelige rumlige overgange mellem det private og offentlige rum skaber tryghed og øger lysten til at indtage og bruge byrummet.

I de rumlige overgange kan der arbejdes med terræn og vegetation og rumlige forskydninger, som indskudte og fremskudte stueetager.

Vegetation som rumlig overgang mellem offentligt og privat.

Kanalbyen, Fredericia C

Terræn skaber rumlig variation og overgange mellem husene. Køge Kyst

Strategi #4

Skab rum i menneskelig skala

Den menneskelige skala handler om hvordan vi relaterer os til rummet som mennesker. Store byrum kan få os til at føle os utrygge, fordi de mangler den menneskelige skala. Høje smalle rum kan få os til at føle os trykkede. Byrum, med klare overgange og velindrettede kantzoner mellem det private og offentlige rum skaber tryghed og øger lysten til at indtage og bruge byrummet.

Skab forbindelser og byrum i menneskelige skala og sørg for at der også er intime byrum og helt smalle gadeforløb. Variation i gadernes udformning og bredde understøtter deres forskellige roller og funktion i kvarteret.

Smalt gadeforløb og indskudt stueetage skaber rum i menneskelig skala. Karréerne ved Bassin 7

Åben lysning i en ellers tæt og intens vegetation skaber et grønt rum i menneskelig skala. Vegetationen danner en tydelig rumlig overgang. Sankt Kjelds Plads, København

Bernhardt Jensens Boulevard - sigtelinjen til domkirken

Bernhardt Jensens Boulevard og Jette Tikjøbs Plads

Det er Aarhus Kommunes ambition at transformationen af Bernhardt Jensens Boulevard skal:

- Skabe en markant og inviterende velkomst til Aarhus Ø,
- Have en urban og bylandskabelig bearbejdning som et byarkitektonisk element, herunder sigtelinjen og den rumlige oplevelse.
- Skabe et samlende strøg, der spænder fra Nørreport til Jette Tikjøbs Plads
- Skabe gode forbindelser på tværs.

Gade og byrum for levende hovedankomst

Bernhardt Jensens Boulevard er hovedankomsten til Aarhus Ø som en oplevelsesrig og attraktiv ankomst for alle trafikanter.

Der er stort potentiale for at omdanne det en kilometer lange forløb til en markant og inviterende velkomst til Aarhus Ø.

Boulevarden skal opleves som et samlende strøg, der spænder fra Nørreport til Jette Tikjøbs Plads. Udformningen skal give fornemmelsen af at boulevarden fører til et særligt sted - Aarhus Ø.

Et stærkt og samlende urbant greb kan rumme mange oplevelser og variationer i detaljen og der er rigelig plads til byliv, cykelparkering, rekreation og bynatur.

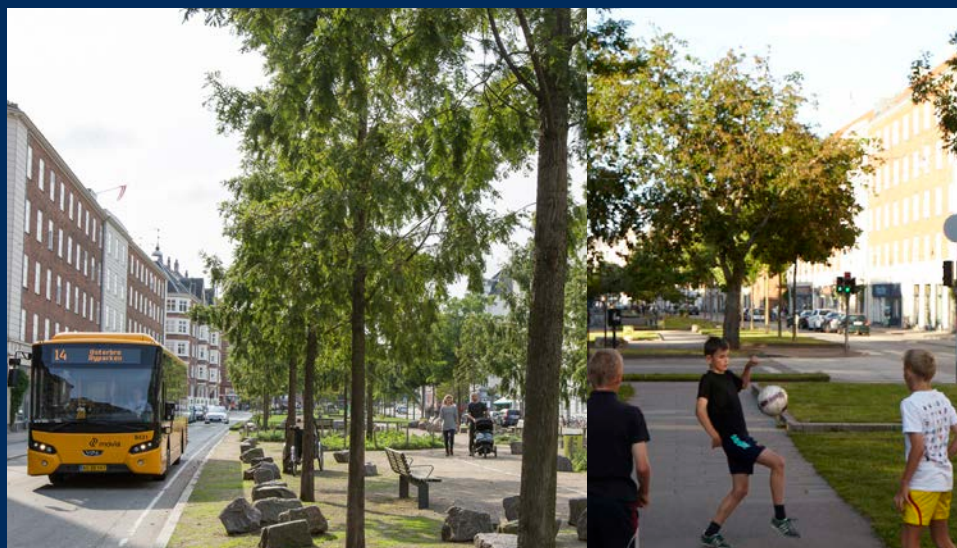
Tværforbindinger på tværs af boulevarden, vil kunne bryde den lange, lige bevægelse med tilgængelige og attraktive byrum, der dæmper hastigheden. Sammenhængende beplantning med hjemmehørende arter muliggør at boulevarden kan fungere som spredningskorridor for byens dyr og insekter og giver samtidigt en attraktiv ankomst for mennesker.

Boulevardens markante sigtelinje mellem horisont og Domkirketårnet er et flot træk, der særligt opleves, når man slentrer på de brede fortove.

Et stærkt og samlende grønt greb af kvalitation bynatur i hele boulevardens udstrækning skabte en markant og inviterende velkomst til Aarhus Ø. Skovbadet, midlertidig park, Aarhus Festuge 2018

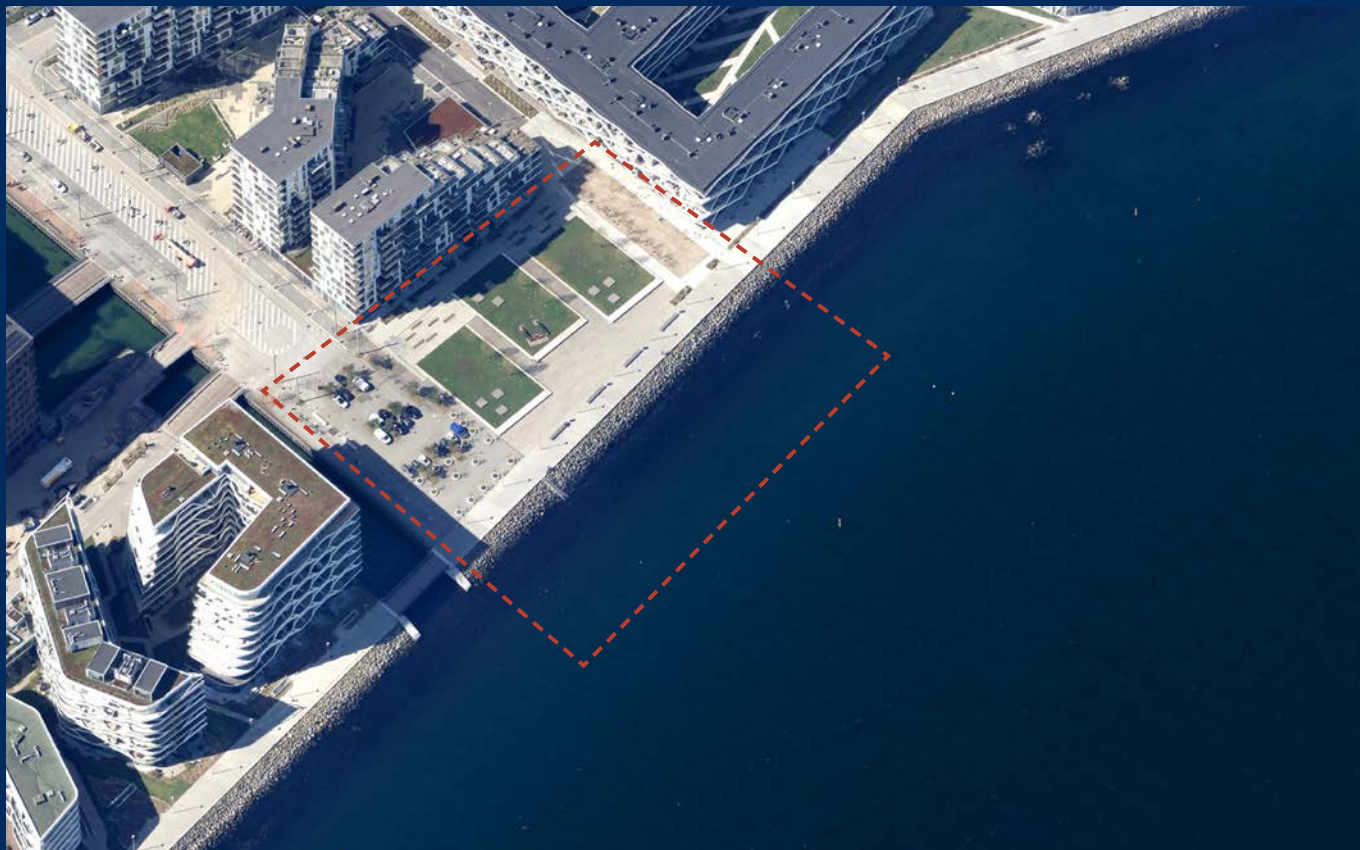

Hverdagstrafik på Sønder Boulevard, København

Byliv og marked i midterfelter på Sønder Boulevard, København

Udstrækningen af byrummet fra facade til facade

Aarhus Kommunes ambition for Jette Tikjøbs Plads er at:

- Skabe en markant bydelsplads, der forbinder byen med vandet.
- Skabe et byrum, der understøtter menneskers liv i og ved vandet.
- Skabe en grøn bydelsplads med zoner og plads til forskellige brugere hele dagen.

Bernhardt Jensens Boulevard og Jette Tikjøbs Plads

Bydelsplads med særlig kontakt med vandet

Jette Tikjøbs Plads afslutter hovedankomsten for enden af Bernhardt Jensens Boulevard. Pladsen har en storslået placering ved vandet med udsigt over Aarhusbugten. Her er potentiale for at danne en markant bydelsplads, der forbinder byen med vandet. En plads, der skaber fornemmelsen af at den går i ét med vandet og horisonten.

Vandet er den særlige attraktion, der samler hele bydelen på pladsen. Livet i og ved vandet dyrkes med adgang og en myriade af oplevelser med vand.

Det er vigtigt at alle føler sig velkomne. Med byrumsindretning og vegetationen skal der skabes zoner i byrummet, som giver mulighed for ophold, aktivitet og leg og at forskellige brugere kan indtage byrummet samtidigt. Det skal være et robust byrum indrettet med plads til alle aldre - børnefamilier, unge, seniorer og dykkere, turister, besøgende og lokale. Der er plads til både en rolig bænk med udsigt, legeelementer og åbne plæner som mødested.

Byrummet skal have gode opholdsrum og kvalitativ bynatur, der understøtter biodiversitet. Pladsen kan styrkes med karakter, rumlige overgange og detaljer. Faciliteter skal understøtte livet ved vandet.

Den markante havneplads skaber fornemmelsen af at den går i ét med vandet og horisonten.

Et langstrakt graciøst trappeanlæg glider ned i vandet, hvor besøgende tager ophold, bader og nyder udsigten.

Bølgernes bevægelse mod trappen skaber en særlig lydeffekt. Her er også unikke oplevelser med havets dufte, bølgesprøjtets knitrende skummen og tidevandets rytmer.

Sea Organ i Zadar, Kroatien

En gammel park der for ikke så længe siden er blevet omlagt og restaureret. Der er mange muligheder, en pause på en bæk i solen, boldspil i mindre grupper og koncerter for mange mennesker i Festugen.

Mølleparken, Aarhus

Den grønne park indbyder til samvær, picnic og boldspil. Der er noget for alle - isvogne, lokal badeklub og mødested for unge, legepladser, og plæner, hvor babyer kravler i græsset. Træer og opholdskanter skaber zoner som giver plads til at forskellige brugergrupper kan opholde sig i parken samtidigt.

Islands Brygge Havnepark, København

Forbindelsen til Den Permanente langs vandet

Risskovpromenaden Ny rekreativ destination

Aarhus Kommunes ambition for forbindelsen er at:

- Skabe nye måder at komme i nærkontakt med vandet
- Skabe et indbydende oplevelsesforløb, der forbinder Aarhus Lystbådehavn og Den Permanente
- Skabe helt nye muligheder for opleve vand, udsigt og sol ved Aarhus Bugten

Med en ny forbindelse til Den Permanente langs vandet er der mulighed for at skabe en unik og oplevelsesrig rute med destinationer undervejs, som giver helt nye måder at være i nærkontakt med vandet på. Her skal være fokus på at skabe levesteder for Aarhusbugtens plante- og dyreliv og derved tilbyde naturoplevelser for promenadens brugere.

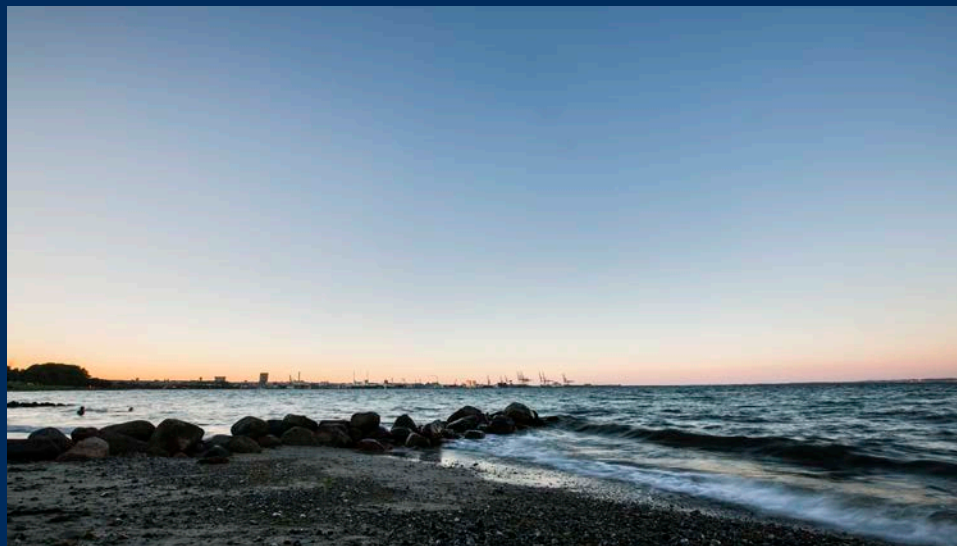
Der er potentiale for at etablere en rekreativ hovedforbindelse til en af midtbyens største attraktioner – Den Permanente. Forløbet skal designes til mange brugere og være målrettet gående. Der skal sættes fokus på sanseoplevelser og skal derfor indrettes til bevægelse i langsomt tempo. Det skal være tydeligt at det ikke er en forbindelse for cyklister.

Forbindelsen skal skabe små attraktioner helt tæt på vandet med strand, steder hvor både kan lægge til, ophold, badning og udsigt – måske placeret ude på vandet, hvor der er sol.

Attraktionerne kan være små pauser undervejs på hovedforbindelsen eller små "omveje" med smallere, stejle forløb, som kommer helt tæt på og måske ned i vandet. Attraktionerne integrerer unikke rekreative naturoplevelser med livet i vandet, vandets omskiftelighed, lyde og dufte.

Igangsætningen kræver en nærmere undersøgelse af potentialer, lovgivningsmæssige barrierer og påvirkninger på kysten og havmiljøet.

Stranden ved Ballehage, syd for Aarhus

Der er mange muligheder for fritidslivet langs kysten

Forløb, der bevæger sig langt ud over vandet - ud i den sene sol.

Dagmar Petersens Gade

Det er Aarhus Kommunes ambition at transformationen af Byrum fra bolværk til bygning skal:

- Skabe et grønt, levende byrum til hverdags- og foreningsliv
- Skabe et uformelt og fleksibelt byrum, hvor der er plads til bådoplæg, event, ophold og aktivitet.
- Skabe et sammenhængende byrum med adgang til vandet fra kajkant til facade

Byrum fra bolværk til bygning omkring Dagmar Petersens Gade - byrum for rekreation, byliv og fritidsliv

I dag består området af tre parallelle forløb, Kystpromenaden, adgangsvej til bådoplægsplads og klubhuse samt et dobbeltrettet kørespor på Dagmar Petersens Gade.

Området har potentiale for at blive omdannet til ét samlet byrum fra bolværket langs kajen til bygningsfacaderne. Byrummet skal prioritere de gående og det langsomme tempo og skabe adgang til vandet på tværs.

Det skal være et grønt, aktivt og rekreativt byrum, der danner ramme om et levende og varieret hverdagsliv. Byrummet skal have en uformel, sammensat karakter, der kan rumme det skæve og mangfoldigheden.

Aktiviteterne i byrummet skal skabe synergi mellem foreningsliv og rekreativt urbant hverdagsliv. Byrummet sikrer plads til bådoplægsplads, klubhuse og skaber synergi med øvrige fritidsaktiviteter og rekreativ brug som ophold, picnic, kaffe/isbod. Der skabes plads til ophold i solen og læ nicher.

En oplevelsesrig vegetation med hjemmehørende arter, skal skabe rum og mikroklima for insekter, fugle og mennesker.

Rekreativt og grønt gadebyrum med prioritering af gående og cykler og plads til uformelt ophold i det grønne og udeservering.
Gata Grønland, Oslo

Aktiviteterne omkring sejlbådene er en attraktion at betragte for besøgende i lystbådehavnen.
Oplagsplads på græs og grus,
Lystbådehavnen Øst

Området har en god solorientering.
Aftensolen nydes allerede i det tidlige forår.
Lystbådehavnen Øst

Parkeringsplads med mastekranen i baggrunden. Mennesker, der kommer til og fra Kystpromenaden bevæger sig henover parkeringspladsen.

Mastekranspladsen

Maritim oase for foreningsliv og rekreation

Det er Aarhus Kommunes ambition at transformationen af mastekranspladsen skal:

- Skabe et sammenhængende byrum, hvor foreningsliv og rekreation skaber synergi
- Skabe et maritimt byrum med plads til lidt af hvert - også det skæve og det brogede.
- Skabe en sammenhængende promenade langs vandet

Området er i dag indrettet til parkering og arbejdsområde for sejlsportsaktiviteter. Placeringen af mastekran og funktion som parkering danner barriere for en sammenhængende promenade langs vandet. Det er ikke muligt for fodgængere at bevæge sig intuitivt igennem byrummet.

Området skal omdannes til et sammenhængende byrum, hvor sejlsportklubens faciliteter videreføres og gentænkes i ny sammenhæng. Der skal være en sammenhængende rekreativ promenade langs vandet.

Vandet og sejlaktiviteterne er stedets attraktion, og promenaden skal være et strøg med små opholdslommer, hvor både besøgende, lokale og fritidsbrugerne kan iagttage livet i havnebassinet.

De samlede funktioner gentænkes, så aktiviteter ved mastekran og oplags- og arbejdsplads kan opretholdes, men placeres hensigtsmæssigt i forhold til et promenadeforløb. Der kan skabes små grønne pletter til fritidsaktiviteter som eks. leg, grill, picnic og ophold.

Udtrykket er uformelt, grønt og indbydende med plads til lidt af hvert - også det skæve og det brogede.

Sammenhængende promenade langs vandet.

Nibe lystbådehavn

Aktiviteterne omkring lystbådehav-
nens kraner er en attraktion at følge
med i for besøgende.

Byrummet skal designes til først og
fremmest at fastholde de eksisterende
funktioner, men også byde lokale
og besøgende velkomne.

Små lommer med uformel stemning
og recreation.

Spruce Street Harbour Park, Phila-
delphia

Pier 3

Opmærksomhed på særlige potentialer

Kajkanter og Lodshavn på Pier 3

Den ca. 320 meter lange sydvendte kaj på Pier 3 har et særligt potentiale som den ene side i et unik og attraktivt lokalt havne byrum omkring Bassin 5. Overfor er Byparken på Pier 2, der har en levende grøn kant med terræn og vegetation, der inviterer til bevægelse, uformelt samvær og rekreation. Havnebyrummet omkring bassin 5 har potentiale som et samlet rum og det er oplagt at skabe sammenhæng og relation til Byparken, når den sydvendte kajkant på Pier 3 udvikles.

Den nordvendte kaj har tilsvarende potentiale som en side i havnebyrummet ved Bassin 7 med alle aktiviteterne knyttet til vandet.

Lodshavnen med det tilhørende mindre havnebassin danner et aflukket rum, i en mindre skala som et særligt lokalt sted. Selve havnebassinet er på størrelse med Klostertorv i midtbyen, som et lille intimt havnebyrum (mindre end havnebadet på bassin 7). Lodshavnens rå detaljer og fremspring, skiftende materialer, niveauer og lille slæbested er interessante at gå på opdagelse i. Det giver grobund for at udvikle et ganske unikt sted.

Visionsplan for Byrum og forbindelser på Aarhus Ø

April 2024 udgivet af

Teknik og Miljø og Kultur og Borgerservice

i samarbejde med

aaen
engineering

Vil du vide mere?

Se vores hjemmeside aarhusoe.dk